

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
KATEDRA ÚČETNICTVÍ A FINANCÍ

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Diplomová práce

**Využití odloženého daňového závazku a odložené daňové pohledávky
v obchodní společnosti**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Hana Čermáková

Autor:

Bc. Tereza Víznerová

2006

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Využití odloženého daňového závazku a odložené daňové pohledávky v obchodní společnosti“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu literatury.

V Českých Budějovicích dne 24. 4. 2006

.....

podpis

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi svými radami a připomínkami napomohli k úspěšnému vypracování diplomové práce. Zejména upřímně děkuji vedoucí diplomové práce, Ing. Haně Čermákové, za odborné vedení a cenné metodické rady při zpracování diplomové práce.

Úvod.....	6
A. Teoretická část	8
1. Odložená daň ze zisku	8
1.1. Co je to účetnictví	8
1.2. Účetní zásady a principy promítnuté do odložené daně	9
1.3. Odložená daň v české legislativě	11
1.4. Vývoj institutu odložené daně	12
1.5. Subjekty odložené daně	13
1.6. Odložený daňový závazek	13
1.6.1. Odpisování dlouhodobého majetku	14
1.6.2. Ostatní zdanitelné přechodné rozdíly	15
1.7. Odložená daňová pohledávka	16
1.7.1. Odpisování dlouhodobého majetku	17
1.7.2. Daňová ztráta	17
1.7.2. Reinvestice.....	17
2. Metody výpočtu odložené daně	18
2.1. Výsledkový přístup	19
2.2. Rozvahový přístup	19
3. Přechodné rozdíly	19
3.1. Proč vznikají rozdílné účetní a daňové pohledy	19
3.2. Dva typy rozdílů mezi účetním a daňovým pojetím.....	20
3.3. Zdanitelné přechodné rozdíly	22
3.4. Odčitatelné přechodné rozdíly	22
4. Účtování o odložené dani	22
4.1. Vykazování odložené daně	24
4.2. Audit odložené daně	25
4.3. Odložená daň – výpočet.....	26
4.4. Změna sazby daně a zahájení účtování o odložené dani	26
5. Důvody pro účtování o odložené dani v individuální účetní závěrce.....	28
5.1. Odpisování dlouhodobého majetku	28
5.2. Pohledávky a závazky z titulu smluvních sankcí.....	29
5.3. Zaplacené úroky.....	30
5.4. Přecenění cenných papírů a podílů	31
5.5. Daňová ztráta	34
5.6. Reinvestice.....	35
5.7. Ztráta z prodeje cenných papírů.....	36
5.8. Opravné položky.....	36
5.8.1. Opravné položky k zásobám.....	36
5.8.2. Opravné položky k pohledávkám	37
5.9. Rezervy	39
5.10. Závazky z titulu sociálního a zdravotního pojištění	39
5.11. Odložená daň v konsolidované účetní závěrce	40
B. Praktická část	41
7. Představení společnosti.....	41
8. Změna sazby daně.....	43

9. Daňové a účetní zůstatkové ceny	45
10. Účetní opravné položky k pohledávkám	54
11. Účetní opravné položky k zásobám	60
12. Účetní a daňové rezervy	62
12.1. Rezervy podle zákona o účetnictví	62
12.2. Zákonné rezervy	64
13. Výpočet odložené daně	65
Závěr	67
Přehled použité literatury	69
Seznam příloh	70

Abstract

The aim of my paper is to present and describe deferred tax. I try to explain how it works in accounting.

Requirements with respect to accounting are regulated by a great number of regulations in which a basic presumption appears – i.e. that accounting should give a fair and true view of situation of property, liabilities, economics results as well as financial position of a company. Accounting applies a wide range of tools and principles for the fulfilment of this presumption. One of the tools is the deferred tax. Deferred tax is a special accounting mechanism which shall secure consideration of tax effects in the period where the given transaction is accounted for, however, the taxation itself is effected later. Deferred tax is often understood incorrectly, it is deemed as a part of tax system, although it is a purely accounting tool.

At the beginning of my paper I name general accounting principles leading to creation of deferred tax, I characterize deferred tax and try to explain why it originated, I explain basic concepts we can meet at deferred tax and put down what refers to deferred tax in the Czech legislation. I outline arguments in favour and against deferred tax.

In the following chapters I describe deferred tax claim and liability on concrete examples. In practical part I have created a fictitious enterprise that records deferred tax. I have

chosen some cases for the creation of temporary differences, calculated their amount and deduced deferred tax thereof.

Key words: deferred tax, deferred tax claim, deferred tax liability, temporary differences, economic result, tax base, book depreciations, tax depreciations, adjustment entries, receivables, provisions.

Úvod

Na informace pocházející z účetního systému společností jsou kladeny vysoké nároky. V první řadě by účetnictví mělo podávat pravdivý obraz o hospodaření podniku. Zákonné účetní normy stanovují, že účetnictví má za úkol poskytovat všem svým uživatelům průkazné, úplné, spolehlivé a objektivní informace o finanční situaci podniku a o jeho hospodářském výsledku. Tyto předpoklady, by měly uživatelům účetních výstupů zajistit, že výkazy, které používají například pro svá investiční rozhodnutí, zobrazují skutečný stav hospodaření podniku.

Jedním z nástrojů, které slouží k dodržení předpokladu pravdivého zobrazení o hospodaření podniku, je odložená daň. Odložená daň vyplývá z účetních pravidel a z pravidel, která jsou vlastní daňovým zákonům. Zároveň účetní a daňová zákony, kterými se účetní systém řídí, obsahují výrazné odlišnosti. Tyto odlišnosti v praxi způsobují, že ke zdanění určité transakce dochází v jiný okamžik než k zaúčtování této transakce. Odložená daň má za úkol právě tyto odlišnosti zachytit. Zohledňuje daňové efekty v období, kdy se o transakci účtuje.

K problematice odložené daně existuje řada nesprávných chápání a milných výkladů o tom, zda se jedná o účetní či daňový institut. Dále značný počet účetních jednotek, které nemají povinnost účtovat o odložené dani, se jí vyhýbají, i když se domnívám, že její použití by vedlo k přesnějšímu zobrazení hospodářské situace podniku. Naopak velká část podniků, která má povinnost účtovat o odložené dani, ji nesprávně používá a tím škodí výpovědní schopnosti účetnictví.

Problematika odložené daně představuje komplexní problém. Zahrnuje v sobě základní účetní zásady a principy, obsahuje více účetních kategorií a zároveň kopíruje vývoj účetní a daňové legislativy v České republice po roce 1989. Odložená daň je v českém účetnictví poměrně novinkou a nebylo zatím o ní mnoho napsáno. Kromě materiálů legislativních neexistuje mnoho zdrojů, které by se zabývaly pouze odloženou daní. Často je v odborné literatuře zmíněna pouze okrajově a nebývají zmíněny všechny případy vzniku odložené daně.

Odložená daň je také součástí konsolidované účetní závěrky podniku. Její výši zpravidla nestanovuje účetní jednotka. Ta v praxi pouze připraví všechny podklady a samotný výpočet je pak vyhotoven ve spolupráci s auditorem.

Cílem mé práce je představit a přiblížit odloženou daň. Mojí snahou bylo popsat srozumitelně odloženou daň na konkrétních příkladech a vysvětlit, jakým způsobem funguje.

Ze začátku své práce uvádím obecné zásady účetnictví, které vedou k tvorbě odložené daně, charakterizují odloženou daň, snažím se vysvětlit, proč vznikla, vysvětluji základní pojmy, s nimiž se lze u odložené daně setkat, a zachycuji rámec odložené daně v české legislativě. Nastíhnuji také argumenty pro a proti odložené dani.

V následujících kapitolách popisuji odloženou daňovou pohledávku a závazek na konkrétních příkladech. V praktické části jsem vytvořila fiktivní podnik, který tvoří konsolidovanou účetní závěrku a účtuje o odložené dani. Vybrala jsem některé případy pro vznik přechodných rozdílů, spočítala jsem jejich výši a vyvodila z nich odloženou daň.

A. Teoretická část

1. Odložená daň ze zisku

1.1. Co je to účetnictví

Účetnictví má za úkol poskytovat všem svým uživatelům průkazné, úplné, spolehlivé a objektivní informace o finanční situaci podniku a o jeho hospodářském výsledku za určité časové období. „Od účetnictví se požaduje, aby poskytovalo informace o tom, jak jsou vedoucí pracovníci podniku úspěšní ve finančním řízení podniku, zda zajišťují jeho dlouhodobou stabilitu, dosahují přiměřené výnosnosti vložených prostředků a zda jsou schopni průběžně hradit dluhy podniku. Přitom nejde jen o posouzení toho, jak vedení podniku zhodnotilo svěřené prostředky za uplynulé období, ale stále větší zájem je i o

prognózování finanční situace: zda a nakolik bude podnik schopen dosahovat příznivých finančních výsledků v budoucnosti.“¹

Účetnictví sleduje stav a pohyb veškerého majetku, závazků, kapitálu, náklady, výnosy a výsledek hospodaření. Používá soustavu účtů, na které provádí záznamy podvojnými zápisy. Účetnictví je uzavřeným celkem umožňujícím vnitřní kontrolu. Současně účetnictví nepůsobí izolovaně, ale je vždy vázáno na platnou legislativu. Existuje určitá míra provázanosti mezi účetnictvím a daňovou soustavou. Tuto provázanost představuje daňový základ, který je tvořen z účetních údajů.

1.2. Účetní zásady a principy promítnuté do odložené daně

Odložená daň ze zisku vzniká na základě poctivého dodržování obecných zásad účetnictví. Tyto zásady by měly být respektovány všemi účetními jednotkami při vedení účetnictví a sestavování výkazů. Jsou formulovány především v zákoně a spojitě jsou v něm uplatněny. To znamená, že zákon směřuje ve zněních jednotlivých ustanovení k jejich uplatnění. Obecné zásady pro vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky jsou zakotveny v principu účetnictví všech zemí. Odložená daň z příjmu v sobě zahrnuje **zásadu opatrnosti**. Tato zásada znamená, že se v účetnictví vykazují a do výše zisku promítají všechny očekávané a předpokládané ztráty, rizika a znehodnocení majetku, i když ještě nenastaly a jejich výše není spolehlivě zjistitelná. Naopak všechny zisky a zhodnocení majetku se promítají do účetnictví až po skutečné realizaci. Výsledkem tohoto přístupu je vykazování opatrnější výše zisku. Tuto zásadu najdeme v zákoně o účetnictví například v § 25 odst. 2: „Účetní jednotky při oceňování ke konci rozvahového dne zahrnují jen zisky, které byly dosaženy, a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta“.

Co se týče opatrnostní výše zisku, k jeho vyjádření napomáhá odložená daň. Představme si příklad výplaty dividend ze zisku u akciových společností. Snížení disponibilního zisku pomocí odloženého daňového závazku zabrání nadměrné výplatě dividend a vede k

¹ Kovanicová, D.: *Abeceda účetních znalostí pro každého*, Praha: POLYGON, VIII. Aktualizované vydání, leden 1998

„úsporám“ těchto podílů na budoucí období, kdy může dojít k zvýšené daňové povinnosti. Akciová společnost je v tomto případě opatrná a snaží se předejít ekonomickým potížím v budoucích obdobích. Používání této zásady je zakotveno v zákoně o účetnictví, jedná se tedy o praktiky doporučované.

Podíváme-li se na tutéž situaci v jiném úhlu pohledu, můžeme také tvrdit, že odložená daň naplňuje **zásadu věrného a poctivého zobrazení předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky**. Opatrnostní výše disponibilního zisku je zároveň pravdivý údaj. Promítá se sem otázka objektivit účetních informací. Pro pochopení, jak se tato zásada může projevit v praxi, uvádím následující příklad.

Příklad č. 1:

Investor ze zahraničí zvažuje v roce 2005 koupi českého podniku vyrábějící turbíny a to formou nákupu 100% akcií. Má na výběr mezi akcemi společnosti X a Y. Obě společnosti mají shodný počet zaměstnanců, výrobní sortiment i okruh zákazníků. Pro své rozhodování porovnává investor rozvahy obou společností z roku 2004, přičemž ani jedna z nich neúčtovala o odložené dani.

Rozvaha společnosti X:

Aktiva	22 000 000	Pasiva	22 000 000
		Vlastní kapitál	13 000 000
		z toho výsledek hospodaření	3 000 000
		Cizí zdroje	9 000 000

Rozvaha společnosti Y:

Aktiva	26 000 000	Pasiva	26 000 000
		Vlastní kapitál	13 000 000
		z toho výsledek hospodaření	3 500 000
		Cizí zdroje	13 000 000

Zatímco společnost X nevykazuje přechodné rozdíly mezi účetní hodnotou aktiv a závazků a jejich daňovou základnou, společnost Y může v budoucnu uplatnit daňovou ztrátu ve výši 5 000 000 Kč. Při sazbě daně z příjmu 40% to představuje odloženou daňovou

pohledávku ve výši 2 000 000 Kč. Při zaúčtování této skutečnosti, nastanou v rozvaze společnosti Y tyto změny:

Aktiva	28 000 000	Pasiva	28 000 000
		Základní kapitál	15 000 000
		z toho výsledek hospodaření	5 500 000
		Cizí zdroje	13 000 000

Základní kapitál se zvýšil o částku 2 000 000 Kč, tedy částku odložené daňové pohledávky, pomocí které může účetní jednotka zobrazit svůj nárok na budoucí snížení daňového základu. Dojde tedy k výrazným změnám ve vykazovaných ekonomických výsledcích, které mohou významně ovlivnit rozhodování investora, ale i přístup společnosti k úvěrům. Vidíme zde, že pozměněná účetní závěrka společnosti vystihuje věrněji stav účetnictví, neboli má větší vypovídací schopnost.

Co se týče zásady věrného a poctivého zobrazení předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, můžeme o ní říci, že je stěžejní pro účetnictví. Naplnění této zásady je ovšem náročné a skýtá i určité možnosti variability při jejím naplňování jednotlivými účetními jednotkami. Je jí věnována značná pozornost v zákoně.

Odložená daň v neposlední řadě slouží k uplatnění **akruálního principu**. „Účetnictví při respektování akruálního principu účtuje o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví bez ohledu na okamžik jejich úhrady, stejně jako bez ohledu na okamžik jejich daňového zohlednění podle platné daňové legislativy.“² Z tohoto důvodu vniká celá řada rozdílů mezi účetními a daňovými náklady a výnosy, které se projeví jako rozdíl mezi výsledkem hospodaření a daňovým základem ve stejném účetním a daňovém období. Tyto rozdíly mají buď charakter přechodný, nebo trvalý, jak bude vysvětleno v kapitole 3. Přechodné rozdíly.

1.3. Odložená daň v české legislativě

Rozsah povinností a postupů účtování o odložené dani a základní principy jejího vyčíslení jsou stanoveny:

² Ing. Novotný, P.: Zjišťování odložené daně a její účtování v roce 2004: ÚČETNICTVÍ V PRAXI, 2004, č. 9 – září

- 1) v Zákoně č.563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen ZoÚ),
- 2) ve znění vyhlášky č.500/2002 Sb., ve znění vyhlášky č.472/2003 Sb.
- 3) v Českém účetním standardu (dále jen ČÚS) pro podnikatele č. 003 a
- 4) v Mezinárodním účetním standardu upravující problematiku odložené daně v rámci účetního standardu IAS 12 Daně ze zisku.

Toto je tedy legislativní rámec pro odloženou daň. Veškeré vnitřní směrnice účetních jednotek týkající se odložené daně vycházejí ze zákona.

Odložená daň představuje problematiku, která není v české legislativě příliš podrobně stanovena. Existují tak sporné oblasti, kterým se naskýtají různá řešení jak na straně auditorů, tak na straně účetní jednotky. Jde zejména o případy související s konsolidací, přeceňováním, přeměnami společností a investičními pobídkami. Rozhodnutí, zda budou jednotlivé tituly pro účtování odložené daně zobrazeny v účetní závěrce, záleží na vyjádření auditora.

1.4. Vývoj institutu odložené daně

Poprvé, kdy se odložená daň objevuje v české legislativě, je v souvislosti s reformou účetnictví účinnou od 1.1. 1993. Tyto právní předpisy však počítali s odloženou daní jen ve velmi omezeném rozsahu. Tento institut se týkal podniků ve skupině, čili jednalo se o podniky s podstatným vlivem, s rozhodujícím vlivem a o mateřské podniky. Takto se dříve dělily podniky, podle toho, jaký podíl na základním kapitálu u nich měla jiná účetní jednotka. Toto dělení je vlastně platné i dnes, jen se změnila terminologie. U podniku s rozhodujícím vlivem má mateřská společnost větší než 50-ti procentní účast na Základním kapitálu (dříve základní jmění) a u podniků s podstatným vlivem měla mateřská společnost 20% a více účasti na základním kapitálu ne však více jak 50%. U těchto subjektů se tedy zjišťovala odložená daň a u ostatních se nepředpokládalo, že by se o ní účtovalo. Jediným titulem pro vznik odložené daně byl rozdíl mezi daňovými a účetními odpisy. Zejména v druhé polovině 90. let docházelo ke značné kritice tohoto omezeného přístupu k odložené dani a začínali se projevovat i jiné časové rozdíly podstatné k zohlednění u výpočtu odložené daně. Přesto, že tehdejší účetní předpisy jiné časové rozdíly pro objektivnější výpočet odložené dani přímo nezakazovaly, změny v zákoně byly nevyhnutelné.

Z těchto důvodů a zejména ze snahy o sblížení účetní legislativy ČR s úpravou v Mezinárodních účetních standardech nastala první změna v koncepci odložené daně. Od 1.1.2001 bylo účinné opatření MF č.j. 281/84064/2000 ve kterém byla stanovena možnost výpočtu odložené daně i z ostatních dočasných rozdílů. Jako další tituly pro výpočet bylo stanoveno : tvorba rezerv nad rámec zákona o rezervách, tvorba opravných položek na vrub nákladů a odčitatelná daňová ztráta. Současně s těmito novými tituly pro vznik odložené daně, začíná vznikat opatrnostní přístup k jejímu stanovení. Protože již zde je stanoveno, že jednotlivé rozdíly, z nichž se bude při výpočtu vycházet, musejí být důkladně analyzovány.

Současná právní úprava je platná počátkem roku 2002. Od této doby je platná vyhláška č. 500/2002 Sbírky, která v sobě zahrnuje principy mezinárodních účetních standardů a konkretizuje metody výpočtu odložené daně. Z této vyhlášky vychází další č. 472/2003 Sbírky.

Dále pak novela platná k 1.1.2004 poprvé stanovuje sazby daně z příjmu na další období. Výpočet odložené daně tedy musí vycházet ze sazeb platných pro následující období, protože případný daňový závazek či daňová pohledávka budou také uplatněny až v následujícím období.

1.5. Subjekty odložené daně

Dle § 59 vyhlášky č. 500/2002 Sbírky o odložené dani účtují a vykazují ji povinně ty účetní jednotky, které jsou součástí konsolidačního celku. Dále pak účetní jednotky, které sestavují účetní závěrku v plném rozsahu, což jsou účetní jednotky, kterým ověřuje účetní závěrku auditor a dále všechny akciové společnosti. Ostatní účetní jednotky si samy rozhodnou, zda budou o odložené dani účtovat a vykazovat ji.

1.6. Odložený daňový závazek

„Účtování o odloženém daňovém závazku si lze velmi zjednodušeně představit jako analogii tvorby rezervy na náklady z titulu placení daně z příjmů v budoucnosti. Nelze je ovšem zaměňovat s tvorbou rezervy na daň z příjmů podle § 26 zákona o účetnictví, která slouží k účtování o daňové povinnosti z titulu daně z příjmů za dané zdaňovací období

v případě, že okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku stanovení výše daňové povinnosti, tj. sestavení daňového přiznání.³

Dle Českého účetního standardu pro podnikatele č. 003 je odložený daňový závazek částka daně z příjmu k úhradě v budoucích obdobích z titulu přechodných rozdílů. Jedná se o zdanitelné přechodné rozdíly, tedy rozdíly zdanitelné v budoucích obdobích. Účetní standard je ukazuje na příkladu rozdílu účetní hodnoty dlouhodobého majetku a hodnoty tohoto majetku pro daňové účely. Ovšem ke vzniku odloženého daňového závazku vede i mnoho jiných případů v účetnictví.

Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 59 dále stanoví, že účetní jednotka zjistí výši odloženého daňového závazku jako součin výše popsaného přechodného rozdílu a sazby daně z příjmů, která je stanovena zákonem o daních z příjmu. Pak se účtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 59 – Daň z příjmu a převodové účty a rezerva na daň z příjmů a ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 48 – Odložený daňový závazek a pohledávka. Dojde-li během účetního období ke změně sazby daně z příjmů, je jednotka povinna přepočítat zůstatek účtu odložené daně a rozdíl zaúčtovat prostřednictvím účtu v účtové skupině 59.

Zatímco o odloženém daňovém závazku účtuje podnik vždy povinně ze zákona, o odložené pohledávce účtovat povinně nemusí, a pokud účtuje, tak s ohledem na zásadu opatrnosti.

Zachycení odložené daně v rozvaze v případě odloženého daňového závazku ve svém důsledku zabrání nadměrné výplatě dividend či podílů na zisku, která by v budoucnu, v době kdy nastane zvýšená daňová povinnost, mohla chybět a stala by se tak příčinou ekonomických potíží daného subjektu.

1.6.1. Odpisování dlouhodobého majetku

Nejznámějším příkladem odložené daně se stal rozdíl mezi daňovou a účetní hodnotou investičního majetku, který vzniká v důsledku rozdílného způsobu a rozdílné rychlosti odepisování tohoto majetku z hlediska požadavků účetních předpisů a zákona o daních

³ Machala O.: *Odložená daň z příjmů 2002*, Praha: BILANCE, 2002

z příjmu. O tomto rozdílu by měly dle mého názoru účtovat všechny účetní jednotky vzhledem k správnému dodržování všech účetních zásad. Účetní předpisy stanovují jednotce stanovit sazby odpisů vzhledem k době použitelnosti a k výkonům na investičním majetku prováděným. Účetní výše odpisů je proto velmi individuální, liší se podle jednotlivých skupin majetku nebo i podle jednotlivých kusů. Zákon o dani z příjmu předepisuje výši odpisů, které lze uplatnit jako daňový náklad. Výše daňových odpisů nevychází z míry opotřebení majetku a daňová zůstatková cena nevyjadřuje aktuální hodnotu daného majetku.

Pokud účetní hodnota dlouhodobého majetku, respektive jeho zůstatková cena, převyšuje daňovou hodnotu těchto aktiv, jedná se zdanitelný přechodný rozdíl vedoucí ke vzniku odloženého daňového závazku.

1.6.2. Ostatní zdanitelné přechodné rozdíly

Odložený daňový závazek obecně vzniká, když je daňová základna aktiva nižší, než jeho účetní hodnota. Mezi tyto případy se řadí i **pohledávky z titulu smluvních pokut a úroků z prodlení**, penále a jiných sankcí ze závazkových vztahů. Jedná se o vystavené ovšem nezaplacené faktury například za smluvní pokuty, které byly do výnosů zaúčtovány dle účetních předpisů ve věcné a časové souvislosti, ale zákon o daních z příjmů váže jejich daňovou příslušnost až na okamžik úhrady ze strany dlužníka.

Tento důvod pro účtování o odloženém daňovém závazku je ovšem velmi pochybný. Vyúčtuje-li účetní jednotka úroky z prodlení vůči subjektu, který již předtím měl problémy s úhradou původních závazků, nejčastěji z obchodního styku, lze očekávat, že úhrada sankcí bude také velmi nejistá. Auditoři v tomto případě volí tvorbu opravných položek a to v souladu se zásadou opatrnosti. Tvoří se nejčastěji jako stoprocentní hodnota pohledávek. Tato situace se do hospodářského výsledku promítne tak, že nedaňový výnos z titulu vystavené neuhrazené faktury je kompenzován nedaňovou opravnou položkou tvořenou k takto vzniklým pohledávkám ve stejné výši, zúčtovanou do nákladů. V tomto případě tedy přechodné rozdíly nevznikají a není tedy důvod pro účtování o odložené dani.

Dalšími případy účtování o odloženém daňovém závazku je **zaplacené zdravotní a sociální pojištění zaúčtované v nákladech v minulém období** a **zaplacené daně (z nemovitostí, z převodu nemovitostí) zaúčtované v nákladech v minulém období**.

V rámci účetních nákladů se o těchto případech účtuje ve věcné a časové souvislosti s obdobím svého vzniku, což je s případným použitím účtů časového rozlišení. V případech kdy dojde k jejich úhradě předem, zaúčtuje se vzniklý časový rozdíl v daném účetním období na účet Nákladů příštích období, avšak základ daně ovlivní tyto platby v plné výši. Dalším příkladem vzniku odloženého daňového závazku je titul přecenění aktiv. Jednotlivé příklady na toto téma jsou uvedeny v kapitole páté této diplomové práce.

1.7. Odložená daňová pohledávka

„Odložená daňová pohledávka představuje budoucí nárok na nižší základ daně, než jaký by vyplýval z dosaženého hospodářského výsledku při zohlednění trvalých rozdílů v budoucích obdobích.“⁴

Rozumí se tedy částky daně z příjmů uplatněné v příštích obdobích. Tyto pohledávky mohou vzniknout z titulu odčitatelných přechodných rozdílů, převedených nevyužitých daňových ztrát a převedených nevyužitých daňových odpočtů a jiných časově převoditelných nároků. O daňové pohledávce neúčtujeme povinně, pouze ze zásady opatrnosti, je-li pravděpodobné, že základ daně, proti kterému bude možné využít rozdíly, je dosažitelný. Základ daně je považován za dosažitelný, pokud existují u dané účetní jednotky dostatečné zdanitelné přechodné rozdíly. Zároveň se očekává, že účetní jednotka vrátí daňové rozdíly svému správci daně ještě ve stejném období, kdy je očekáván návrat odčitatelných přechodných rozdílů nebo ve stejném období, ve kterých daňová ztráta, která vyplývá z odložené daňové pohledávky, může být zpětně uplatnitelná. Za těchto okolností je odložená daňová pohledávka zaúčtována v období, ve kterém odčitatelné přechodné rozdíly vznikají.

Pro účtování o odložené daňové pohledávce používáme stejné účty jako u odloženého daňového závazku, ale v opačné pozici. Tedy daňovou pohledávku zapíšeme ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 59 (Daň z příjmu a převodové účty a rezerva na daň z příjmů) a na vrub příslušného účtu účtové skupiny 48 (Odložený daňový závazek a pohledávka).

⁴ Machala O.: *Odložená daň z příjmu 2002*, Praha: BILANCE, 2002

Změní-li se sazba daně z příjmu, je nutno přepočítat zůstatek účtu odložené daně a rozdíl zaúčtovat prostřednictvím příslušného účtu účtové skupiny 59 (Daň z příjmu a převodové účty a rezerva na daň z příjmů).

Přecenění aktiv při přeměnách společností a při vkladech majetku dává vzniknout rozdílům, které vyústí v odloženou daň. Účetní hodnota majetku je zvýšena na reálnou hodnotu, ale daňová základna zůstává stejná. Účetní standard č. 003 odstavec 3. 6. o tom říká toto: „Aktiva, u nichž tyto rozdíly vznikají, účetní jednotka zahrne do výpočtu odložené daně následujícím způsobem. U těch položek, které jsou zúčtovány přímo ve prospěch nebo na vrub vlastního kapitálu (tj. při přeměně u zanikající společnosti), se odložená daň zaúčtuje přímo na vrub nebo ve prospěch vlastního kapitálu. V případě vkladů účtuje nabývací účetní jednotka odložený daňový závazek souvztažně přímo na účet neuhrazené ztráty minulých let, popřípadě odloženou daňovou pohledávku souvztažně na účet nerozděleného zisku minulých let účtové skupiny 42 – Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření.

1.7.1. Odpisování dlouhodobého majetku

Příkladem odčitelných přechodných rozdílů je odpisování dlouhodobého majetku, kdy jsou účetní odpisy vyšší než daňové (účetní zůstatková hodnota je nižší než zůstatková cena daňová).

1.7.2. Daňová ztráta

Dalším příkladem pro použití účtování o odložené dani je daňová ztráta. Představuje významnou položku pro snížení daňového základu a tedy snížení daňové povinnosti. Při uplatňování daňové ztráty jako titulu pro odloženou daňovou pohledávku, musí účetní jednotka prokázat, že v budoucím období dosáhne dostatečného základu daně, proti kterému bude moci daňovou ztrátu uplatnit. Odložená daňová pohledávka vlastně zvýší hospodářský výsledek k rozdělení.

1.7.2. Reinvestice

Reinvestice představují další příklad účtování o odložené daňové pohledávce. Jde o odečet části (nejčastěji 10%) vstupní ceny nově pořízeného hmotného majetku z daňového základu. Podmínky pro snížení základu daně reinvesticí jsou stanoveny v Zákoně o dani z příjmu §34. Reinvestice převáděná do následujícího období představuje přechodný rozdíl. V daném období se neuplatňuje buď z důvodu vykázaní daňové ztráty, nebo když

máme takový základ daně, který je nižší než celková hodnota reinvestice. V případě, že je reinvestice převáděna, musíme zvážit pravděpodobnost, zda bude v následujících letech skutečně uplatněna. Tato pravděpodobnost není splněna, jestliže například účetní jednotka rozhodne nebo předpokládá, že příslušný dlouhodobý majetek pronajme (s výjimkou finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci). Dále nemůže být reinvestice převedena, když podnik rozhodne, že vyřadí v následujícím období předmět reinvestice z používání. Ale výjimkou je případ, kdy dojde k vyřazení dlouhodobého majetku v důsledku škody způsobené živelnou pohromou, protože tato skutečnost je nepředvídatelná. Shrneme-li tyto podmínky, podnik, který například předpokládá, že daný dlouhodobý majetek v následujícím období prodá, nesmí účtovat o odložené daňové pohledávce z titulu reinvestice. Ostatní příklady vedoucí k odložené daňové pohledávce jsou v páté kapitole této diplomové práce.

2. Metody výpočtu odložené daně

V této kapitole se zaměřuji na metodu, pomocí které lze určit sazbu daně z příjmu. Respektive otázka je ta, kterou sazbu daně použít pro výpočet odložené daně, zda sazbu platnou v aktuálním období nebo sazbu pro období budoucí. Existují dvě metody s rozdílným přístupem pro určení sazby daně:

a) Metoda odložení

b) Metoda závazková

ad a) Princip metody odložení spočívá v tom, že náklady a výnosy zahrnuté do základu daně budou přesunuty z aktuálního období do období budoucího. Tudiž pro výpočet odložené daně se použije sazba daně platné v období, v kterém tyto náklady a výnosy ovlivnily hospodářský výsledek. Používá se tedy sazba platná v období, ze kterého se výše odložené daně zjišťuje.

ad b) Naproti tomu metoda závazková vychází ze skutečnosti, že odložená daň bude uplatněna v budoucím období. Pro výpočet odložené daně použije tedy tu sazbu, která bude platná v tom období, kdy bude použit přechodný rozdíl pro stanovení základu daně. Tento postup je dán současnou platnou legislativou. Ovšem jeho přesné dodržení naráží na

některá úskalí. Při stanovení přechodných rozdílů nelze přesně určit, ve kterém zdaňovacím respektive účetním období budou zohledněny. Další problém je ten, že neznáme sazbu daně dále, než do následujícího zdaňovacího období. Z tohoto důvodu se v praxi používá sazba daně známá pro následující zdaňovací období, a pokud se tato sazba změní, zůstatek účtu odloženého daňového závazku a pohledávky je přepočítán s novou sazbou daně.

Závazková metoda se dále dělí na závazkovou metodu výsledkového přístupu a závazkovou metodu rozvahového přístupu. O této problematice pojednávají následující podkapitoly.

„Metody zjišťování odložené daně se v zásadě liší jak v použití daňové sazby pro výpočet odložené daně, tak v pohledu na přechodné rozdílů, a to buď z hlediska rozvahy, nebo z hlediska výsledovky.“⁵

2.1. Výsledkový přístup

Závazková metoda výsledkového přístupu vychází z časové příslušnosti přechodných rozdílů do účetního období. Tyto časové rozdílů, vznikající mezi daňovým základem a hospodářským výsledkem, dle výsledkového přístupu v jednom období vzniknou a následně zaniknou v jednom nebo v několika dalších obdobích. Tato metoda byla v ČR aplikována do roku 2001.

2.2. Rozvahový přístup

Tato metoda vychází z přechodných rozdílů a je zakotvena v současné legislativě týkající se odložené daně. Přechodné rozdílů jsou rozdílů mezi daňovou základnou daného aktiva nebo pasiva a jeho účetní hodnotou v rozvaze. Důležité jsou základy v rozvaze, z čehož vychází název tohoto přístupu. Přičemž daňovou základnou aktiv nebo pasiv je rozuměna hodnota těchto aktiv nebo pasiv, která v budoucnu ovlivní základ daně.

3. Přechodné rozdílů

3.1. Proč vznikají rozdílů účetní a daňové pohledy

Na účetnictví jsou kladeny dva druhy požadavků, o čem by mělo vypovídat. Zaprvé by účetnictví mělo mít vypovídající schopnost pro orgány činné ve správě daní. Od údajů

⁵ Dušková, D.: *Odložená daň – nový instrument v českém účetnictví?*, Praha: VŠE

z účetnictví se odvíjí především daň z příjmu a základ daně z příjmu musí být přesně určen z těchto údajů. Další požadavky na vypovídací schopnost účetnictví kladou vedoucí pracovníci a akcionáři podniku. Jinými slovy řečeno, každý sleduje jiné ukazatele v účetnictví podniku a přikládá jim různou důležitost. Akcionář sleduje zejména hospodářský výsledek společnosti, který určuje zhodnocení kapitálu, který do něj akcionář vložil, a samozřejmě že určuje i jeho výši rozdělitelného zisku. Naopak správce daní zajímá přesně stanovená výše zdanitelných příjmů a zdanitelných výdajů, které se zpravidla liší od účetních nákladů a výnosů. Výše rozdílu daňových příjmů a výdajů určuje výši zdanitelného zisku a z něj plynoucí výši daňové povinnosti. Je tedy jednotný postup, jak zjistit výši zisku podniku, ovšem pro daňové účely je to základ daně a pro účetní potřeby je to hospodářský výsledek. „V závislosti na hospodářské a fiskální politice státu vznikají rozdíly mezi pojetím nákladů z hlediska daňové legislativy a účetnictví.“¹⁴ Česká daňová legislativa není zcela v souladu s účetní legislativou a často jsou dokonce protichůdné. Na druhou stranu primárním účelem účetnictví je poskytnout informace externím uživatelům.

3.2. Dva typy rozdílů mezi účetním a daňovým pojetím

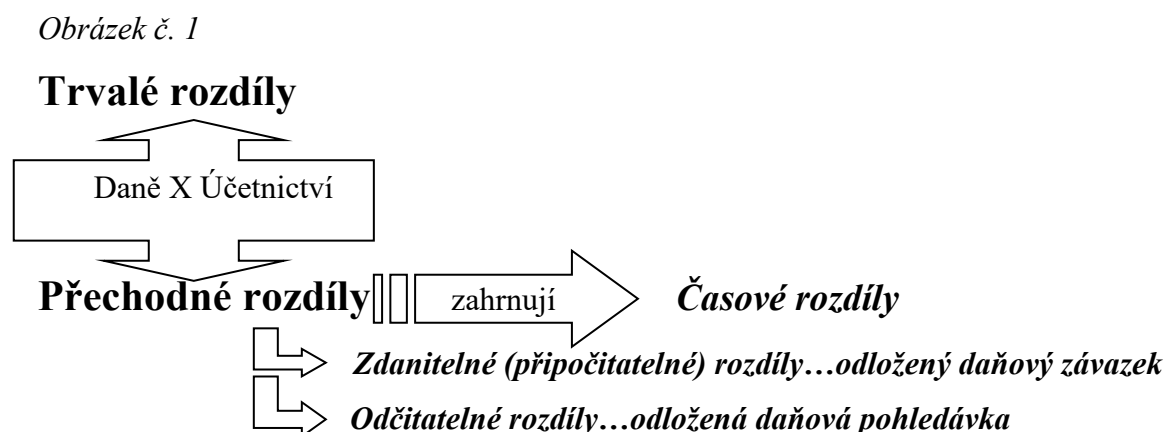
Jak již bylo řečeno v předchozí kapitole, jsou dva pohledy na výsledek hospodaření podniku. Tyto odlišné pohledy dávají vzniknout rozdílům trvalým neboli stálým a rozdílům přechodným. Trvalý rozdíl vzniká například při účtování o nákladech na reprezentaci. Tyto náklady nejsou daňově uznatelné v aktuálním ani v budoucím období, tudíž na ně nebude ani pohlíženo jako na výdaje při určování daňového základu. Nevzniká podstata odložené daně.

Na druhé straně stojí přechodné rozdíly. Tyto rozdíly najdeme mezi daňovou základnou daného aktiva či pasiva a jeho účetní hodnotou v rozvaze. V užším vymezení přechodných rozdílů lze najít takzvané rozdíly časové. Tyto rozdíly vznikají z toho principu, že položky zaúčtované v účetnictví v určitém období jsou následně přesunuty daňovými zákony do jiného období. Vymezení časových rozdílů se ovšem v současné době v praxi už příliš nepoužívá. „Časové rozdíly lze chápat jako součást přechodných rozdílů, které jsou širším pojmem, neboť neberou v úvahu jen časové rozdíly mezi účetním a daňovým pojetím nákladů a výnosů, ale zahrnují i rozdíly mezi daňovým základem aktiva nebo pasiva a jeho

¹⁴ Dušková, D.: *Odložená daň – nový instrument v českém účetnictví?*, Praha: VŠE

účetní hodnotou vykázanou v rozvaze. V případě daňového základu aktiva se jedná o částku, která bude uznatelné pro daňové účely proti jakémukoli zdanitelnému ekonomickému užítku, plynoucímu z tohoto aktiva. Nebude-li tento užitek zdanitelný, pak se daňový základ aktiva rovná jeho účetní hodnotě. V případě pasiva je daňovým základem jeho účetní hodnota, snižená o položky, které budou v budoucnu daňově odpočitatelné.¹⁷

Přechodné rozdíly se dále dělí na zdanitelné neboli připočitatelné a odčitatelné. Pro lepší přehlednost, sledujte následující vývojový diagram.

Odložená daň vzniká na základě přechodných rozdílů. Rozeznáváme odložený daňový závazek a odloženou daňovou pohledávku.

Nejčastějším titulem pro vznik odložené daně jsou rozdíly mezi účetními a daňovými odpisy, potažmo mezi zůstatkovou hodnotou investičního majetku z pohledu účetního a daňového. Méně častějšími případy pro vznik odložené daně, přesto také podstatnými, jsou

¹⁷ Dušková, D.: *Odložená daň – nový instrument v českém účetnictví?*, Praha: VŠE

opravné položky u pohledávek a závazků, daňová ztráta či daňově neuznatelná ztráta. Všechny tyto případy budou popsány na příkladech v praktické části této diplomové práce.

3.3. Zdanitelné přechodné rozdíly

Zdanitelné přechodné rozdíly jsou rozdíly, které v budoucnu budou připočteny k zdanitelnému základu daně. Základ daně bude vyšší a pro účetní jednotku to bude znamenat vyšší daňovou povinnost. Tyto rozdíly tedy vedou k odloženému daňovému závazku. Společnost bude platit více, než by platila bez odložené daně a bude mít tím pádem vyšší závazky vůči správci daně.

3.4. Odčitatelné přechodné rozdíly

Odčitatelné přechodné rozdíly budou naopak podle logiky v předchozím odstavci v budoucnu odčitatelné od základu daně a budou snižovat daňovou povinnost společnosti. Tyto rozdíly tedy vedou k odložené daňové pohledávce. Pokud společnost daně zaplatila, bude je v následujícím období pohledávat za finančním úřadem.

4. Účtování o odložené dani

Postupy výpočtu a účtování o odložené dani najdeme spolehlivě v Českém účetním standardu pro podnikatele č. 003 – odložená daň. „Cílem tohoto standardu je stanovit...základní postupy účtování o odložené dani za účelem docílení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami ve vykazovaných položkách „C. II. 8. Odložená daňová pohledávka“ nebo „B. II. 10. Odložený daňový závazek“ a položkách „Q. 2. Daň z příjmu za běžnou činnost odložená“ nebo „L. 2. Daň z příjmů za běžnou činnost odložená“ a „S. 2. Daň z příjmů z mimořádné činnosti odložená“ nebo „N. 2. Daň z příjmů z mimořádné činnosti odložená“ za podmínek stanovených v § 3 a 4 vyhlášky“.⁸ Nutno poznamenat, že pro členění odložené daně na činnosti běžné a mimořádné se do běžné činnosti zahrnuje činnost provozní a činnost finanční.

Standard č.003 účtuje jak obsahové vymezení tak postupy účtování odložené daně. Je tedy přesně jak bylo řečeno v citaci zákona jakýmsi postupem pro účtování. V této kapitole obecně popisují, jak je účtováno o odložené dani. Jednotlivé případy o účtování o odložené dani najdete i v ostatních kapitolách, zde však mám snahu, zachytit tyto

⁸ Český účetní standard pro podnikatele č. 003 – Odložená daň

„postupy účtování“ souhrnně. Účetní jednotky se řídí při sestavování postupů účtování o odložené dani ve svých vnitřních směrnících legislativou Českým účetním standardem č.003.

Účtování o odložené dani kopíruje základní princip odložené daně. A to ten, že odložená daň zachycuje operace, o kterých je v současném účetním období účtováno, ale které budou zdaněny až v obdobích následujících. Snažíme-li se popsat toto fungování odložené daně v účetním systému, vyjadřujeme jej jako odloženou daňovou pohledávku nebo odložený daňový závazek.

O odloženém závazku účtujeme na vrub příslušného účtu účtové skupiny 59 – *Daně z příjmu a převodové účty a rezerva na daň z příjmů* a ve prospěch příslušného účtu účtové skupiny 48 – *Odložený daňový závazek a pohledávka*, jejímž jediným účtem je 481. U odložené daňové pohledávky je tento postup účtování přesně opačný, tedy ve prospěch účtu z účtové skupiny 59 a na vrub účtu z účtové skupiny 48. Ovšem účtování odložené daňové pohledávky je více sledováno zákonem, protože se jedná o situaci, kdy má společnost pohledávky za správcem daně. Proto se o odložené dani účtuje pouze v tom případě, pokud je pravděpodobné, že účetní jednotka dosáhne v následujícím období takového základu daně, proti kterému bude bezpečně možné využít rozdíly. A zároveň musí existovat dostatečné zdanitelné přechodné rozdíly, které se vztahují ke stejnému správci daně, a to v tom samém zdanitelném období, ve kterém je očekáván návrat odčitatelných přechodných rozdílů, a v období kdy tato pohledávka za správcem daně může být zpětně uplatitelná nebo převedena do dalších období. Pokud jsou splněny tyto podmínky, může být daňová pohledávka zaúčtována v období, se kterým časově souvisí, tedy v období kdy vznikají odčitatelné daňové rozdíly.

Co se týče změn v tomto účtování, dříve se odložený daňový závazek a pohledávka účtovaly jako krátkodobé, dnes jsou považovány v souladu s Mezinárodními účetními standardy za dlouhodobé.

Vznik odložené ho daňového závazku tedy zaúčtujeme následujícím způsobem:

Popis	MD	D
-------	----	---

Vznik odloženého daňového závazku	592, 594	481
-----------------------------------	----------	-----

Souvztažným účtem při účtování o odloženém daňovém závazku je obvykle účet **592 – Daň z příjmu z běžné činnosti odložená** nebo účet **594 – Daň z příjmu z mimořádné činnosti odložená**. Z tohoto účetního zápisu vyplývá, že v případě odloženého daňového závazku jde o částky daně z příjmu, které budou uhrazeny v budoucích obdobích. V některých případech se souvztažně k účtu 481 účtuje na účet **429 – Neuhrazená ztráta minulých let**. Jedná se o případy přecenění aktiv při přeměnách společnosti.

Pro účtování o odložené daňové pohledávce se používají stejné účty, ale na opačné strany. Vznik odložené daňové pohledávky se tedy zaúčtuje takto:

Popis	MD	D
Vznik odložené daňové pohledávky	481	592, 594

V některých případech, přecenění aktiv při přeměnách, jsou souvztažným účtem k účtu 481 účet **428 – Nerozdělený zisk minulých let**.

4.1. Vykazování odložené daně

Odložená daň je ve výsledku odložený daňový závazek nebo odložená daňová pohledávka. V účetnictví vznikají přechodné rozdíly, z kterých vyplývá buď odložená daňová pohledávka nebo závazek. Odložená daň je pak vykazována, jako zůstatek těchto rozdílů na účtu **481 – Odložený daňový závazek a pohledávka**. „Převažuje-li hodnota rozdílů vedoucích k odložené daňové pohledávce, nad rozdíly vedoucími k odloženému daňovému závazku, je rozdíl mezi nimi vykazován v rozvaze jako odložená daňová pohledávka a naopak.“⁹

Tento postup vykazování je vlastně kompenzace jednoho účtu, která je v tomto případě možná. Kompenzace účtu 481 není možná pouze v případě, pokud by účetní jednotka účtovala o odložené dani vůči dvěma orgánům správy daně, respektive vůči dvěma státům. V tomto případě je nutné, vykazovat zůstatky účtu 481 vůči každému správci daně státu zvlášť.

⁹ Machala O.: *Odložená daň z příjmu 2002*, Praha: BILANCE, 2002

4.2. Audit odložené daně

Výše odložené daně a její charakter je určen auditorem. Účetní jednotka, jak jsem se dověděla při svých konzultacích, má za povinnost pouze připravit „podklady“ pro výpočet odložené daně. Tedy vyčíslí výši přechodných rozdílů vyplívající z vnitřních směrnic účetnictví a z legislativi.

Auditor ke konci rozvahového dne prověří účetní hodnotu odložené daňové pohledávky a závazku. Prověřování je směřováno do dvou oblastí:

- a) Ověření výše a další existence jednotlivých důvodů pro vznik odložené daně (týká se odložené daňové pohledávky i závazku).
- b) Ověření pravděpodobnosti dosažení dostatečného základu daně (týká se odložené daňové pohledávky).

ad a) Ověřování výše a existence jednotlivých důvodů neboli titulů pro vznik odložené daně spočívá především v tom, že auditor zhodnotí vznik, zánik a změny výše jednotlivých titulů pro vznik odložené daně od data posledního auditu odložené daně. Při auditu se například hodnotí tyto tituly pro vznik odložené daně:

- Účetní a daňová zůstatková cena dlouhodobého majetku
- Výše pohledávek a závazku z smluvních sankcí
- Výše opravných položek k zásobám,
- Výše ostatních rezerv
- Výše daňové ztráty a reinvestic

ad b) Při vzniku odložené daňové pohledávky je nutné při auditu zhodnotit pravděpodobnost dostatečného základu daně, který umožní využití celé nebo alespoň části odložené daňové pohledávky. Pokud auditor vyneset stanovisko, že není pravděpodobné, že bude možné uplatnit odloženou daňovou pohledávku v plné výši, „bude v rámci účetnictví zachycena a v rozvaze vykázána jen část pohledávky v rozsahu, v jakém je pravděpodobné, že budoucí zdanitelný zisk bude schopen daňovou pohledávku pokrýt neboli v rozsahu, v jakém je pravděpodobné, že bude moci být odložená daňová pohledávka skutečně využita ke snížení daňové povinnosti v budoucích obdobích.“¹⁰

¹⁰ Machala O.: *Odložená daň z příjmu 2002*, BLANCE: Praha 2002

4.3. Odložená daň – výpočet

Odložená daň se účtuje ze všech přechodných rozdílů. Dle §59 odstavec 4 se odložená daň stanoví jako součin výsledného rozdílu účtu 481 a sazby daně z příjmu dané zákonem.

Vlastní výpočet odložené daně se provádí tak, že se sečtou jednotlivé zdanitelné a odčitatelné přechodné rozdíly a jejich součty se násobí aktuální sazbou daně z příjmu podle zákona o daních z příjmu.

Vzorec pro výpočet odložené daně lze zapsat takto:

$$\text{Odložená daň} = \text{výsledný přechodný rozdíl} * \text{sazba daně}$$

Pro větší názornost uvádím následující příklad.

Příklad č. 2:

Společnost A vykazuje zdanitelné přechodné rozdíly ve výši 2 000 000 Kč a odčitatelné přechodné rozdíly ve výši 5 500 000. Sazba daně z příjmu je 24 %.

Při výpočtu odložené daně postupuje účetní jednotka takto.

- Odložená daňová pohledávka =
 $5\,500\,000 * 0,24 = 1\,320\,000$
- Odložený daňový závazek =
 $2\,000\,000 * 0,24 = 480\,000$

V účetní závěrce společnost vykáže za předpokladu splnění ostatních podmínek odloženou daňovou pohledávku ve výši 840 000 Kč.

4.4. Změna sazby daně a zahájení účtování o odložené dani

Pokud se změní sazba daně z příjmu, musí účetní jednotka přepočítat zůstatek účtu odložené daně a rozdíl zaúčtovat prostřednictvím účtu z účtové skupiny 59- *Daně z příjmu a převodové účty a rezerva na daň z příjmu*.

Postup účtování je jiný v prvním roce než v následujících obdobích. V prvním roce se část odložené daně, která se vztahuje k předchozím účetním obdobím, zaúčtuje na příslušných účtech účtové skupiny 42 – *Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření*. Ta část odložené daně, která se vztahuje k běžnému účetnímu období, se zaúčtuje na příslušných účtech účtové skupiny 59 – *Daně z příjmu a převodové účty a rezerva na daň z příjmu*. Zatímco pak v následujících letech se účtuje na příslušném účtu účtové skupiny 48 – *Odložený daňový závazek a pohledávka*. Účtuje se meziročně o snížení či zvýšení odložené daně vypočtené ze všech přechodných rozdílů.

V případě, že společnost změnila způsob výpočtu odložené daně, zaúčtuje vzniklé rozdíly na příslušných účtech účtové skupiny 42 – *Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku a převedené výsledky hospodaření*, přičemž má povinnost tyto položky vysvětlit v příloze.

Může dojít také k situaci, kdy se změní sazba daně z příjmu, účtovali jsme rozdíl účtu odložený daňový závazek a pohledávka se sazbou daně, která v následujícím roce není pravdivá. V tomto případě přepočítáme účet odložené daně s novou sazbou a rozdíl mezi těmito dvěma zůstatky účtu zaúčtujeme na příslušný účet účtové skupiny 59 – *Daně z příjmu a převodové účty a rezerva na daň z příjmů*.

Pro větší názornost uvádím následující příklad týkající se postupu účtování v prvním roce účtování o odložené dani.

Příklad č. 3:

Společnost X začala v roce 2005 účtovat o odložené dani. Zjistila následující přechodné rozdíly:

- účetní zůstatková hodnota převyšuje daňovou zůstatkovou cenu dlouhodobého majetku o 900 000 Kč,
- pohledávky ze smluvních pokut činí 2 140 000 Kč,
- jsou vytvořeny opravné položky k zásobám ve výši 6 300 000 Kč,
- závazky ze smluvních pokut činí 740 000 Kč,
- v příštích obdobích lze uplatnit daňovou ztrátu ve výši 4 500 000 Kč.

Výpočet bude vypadat takto:

Zdanitelné přechodné rozdíly	=	900 000 zůstatková cena dlouhodobého majetku
		2 140 000 pohledávky ze smluvních pokut

		3 400 000
Odčitatelné rozdíly	=	6 300 000 opravné položky
		740 000 závazky ze smluvních pokut
		4 500 000 daňová ztráta

		11 540 000

Rozdíl ve výši 8 140 000 tak při sazbě 24 % vede ke vzniku odložené daňové pohledávky ve výši 1 953 600 Kč.

V daném účetním období ovšem vznikly zdanitelné rozdíly pouze ve výši 1 500 000 Kč a odčitatelné rozdíly ve výši 4 600 000 Kč. Saldo pro vznik odložené daňové pohledávky tak činí 3 100 000 Kč při daňové sazbě 24 % je odložená daňová pohledávka vzniklá v daném účetním období pouze 744 000 Kč.

Společnost X vykáže část odložené daně ve výši 744 000 Kč na účtu 592 –Daň z příjmu z běžné činnosti – odložená a část ve výši 1 209 600, která vznikla v předchozích obdobích na účtu 428 – Nerozdělený zisk minulých let.

5. Důvody pro účtování o odložené dani v individuální účetní závěrce

Individuální účetní závěrkou je myšleno účetnictví společnosti, která netvoří konsolidovanou účetní závěrku. U těchto účetních jednotek existuje celá řada titulů pro vznik odložené daně. V praxi se ovšem účtuje většinou jen o některých, protože z ostatních titulů většinou ani nevznikne přechodný rozdíl.

5.1. Odpisování dlouhodobého majetku

Odpisování dlouhodobého majetku je jeden z nejčastějších titulů vzniku přechodných rozdílů. V tomto případě je přechodný rozdíl tvořen rozdílnou výší účetní a daňové

zůstatkové ceny dlouhodobého majetku. I ve fiktivní firmě, kterou jsem vytvořila ve své praktické části, se účtuje o odložené dani z tohoto titulu. Zjednodušeně lze vytvořit pravidlo pro snazší orientaci v této problematice. Pokud účetní zůstatková cena převyšuje daňovou zůstatkovou cenu, neboli účetní odpisy jsou nižší než daňové, vzniká zdanitelný přechodný rozdíl a z něho plynoucí odložený daňový závazek. A naopak, pokud je účetní zůstatková cena nižší než daňová, tedy účetní odpisy vyšší než daňové, vzniká odložená daňová pohledávka. Pro lepší názornost uvádím zjednodušený příklad.

Příklad č. 4:

Účetní jednotka evidovala k 31. 12. 2005 následující složky dlouhodobého odepisovaného majetku.

Popis majetku	Pořizovací cena	Účetní ZC	Daňová ZC	Rozdíl
<i>Obráběcí stroj 1</i>	420 000	84 000	0	84 000
<i>Obráběcí stroj 2</i>	480 000	384 000	416 000	-32 000
<i>Osobní automobil 1</i>	320 000	38 400	76 800	-38 400
<i>Osobní automobil 2</i>	650 000	150 000	80 000	70 000
Celkem	1 870 000	656 400	572 800	83 600

Z tabulky vyplívá, že v celkové sumě, účetní zůstatková cena daných aktiv převyšuje daňovou zůstatkovou cenu a tudíž při sazbě daně 24 % vzniká odložený daňový závazek ve výši 83 600 Kč. Dopad na hospodářský výsledek v roce 2005 bude představovat náklad ve výši 83 600 Kč.

5.2. Pohledávky a závazky z titulu smluvních sankcí

Co se týče pohledávek z titulu smluvních pokut a sankcí, jde o případ, kdy je daňová základna těchto pohledávek nižší než jejich účetní hodnota. Tyto pohledávky z titulu smluvních pokut a úroků z prodlení, penále a jiných sankcí a závazkových vztahů jsou dle zákona o účetnictví zaneseny do výnosů ve věcné a časové souvislosti. Ovšem podle

zákona o daních z příjmu, jsou tyto výnosy účinné až v okamžiku, kdy byly tyto pohledávky zaplacený dlužníkem. Ta samá situace nastává v případě závazků ze smluvních pokut a sankcí, ovšem v toto případě mluvíme o daňové a účetní základně pasiv. Pro přesnější popis této situace uvádím na příkladu číslo 5 odloženou daň z titulu pohledávky ze smluvních sankcí.

Příklad č. 5:

Společnost X vykázala za rok 2005 zisk ve svém hospodářském výsledku ve výši 3 000 000 Kč. Některým svým odběratelům vyúčtovala úroky z prodlení za pozdní úhradu jejich závazků vůči společnosti v celkové výši 4 000 000 Kč. Odběratelé z této částky ovšem uhradili do 31. 12. 2005 pouze 900 000 Kč. Účetní hodnota konečného zůstatku pohledávek z titulu úroků z prodlení k 31. 12. 2005 činí 3 100 000 Kč. Daňová základna těchto aktiv je nulová. Sazba daně z příjmu činí 24 %.

Vzniká odložený daňový závazek:

$$3\,100\,000 * 0,24 = 744\,000 \text{ Kč}$$

Částka 744 000 Kč musí být v roce 2005 zaúčtována do nákladů jako odložený daňový závazek. Celkový hospodářský výsledek za rok 2005 činí $3\,000\,000 - 744\,000 = 2\,256\,000$ Kč. Společnost X vykázala za rok 2005 disponibilní zisk ve výši 2 256 000 Kč.

V praxi se ovšem v tomto případě pohledávek za dlužníky postupuje jiným způsobem. Vzhledem k výši pohledávek je značně pochybné, zda dlužník bude platit úroky, když nebyl solventní, co se týče dané pohledávky. Dále vzhledem k výši pohledávky většinou auditor z opatrnostních důvodů doporučí tvorbu opravných položek a to často i ve výši 100 % pohledávky. V hospodářském výsledku pak zjistíme, že výše nedaňových výnosů v podobě úroků z prodlení je kompenzována výší nedaňových nákladů v podobě opravných položek. Celkový dopad na hospodářský výsledek je pak nulový stejně jako dopad na daňový základ. Nevznikají přechodné rozdíly a tudíž ani není účtováno o odložené dani.

5.3. Zaplacené úroky

Tento titul pro účtování o odložené dani vzniká na základě § 24 odst. 2 písm. zi) zákona o dani z příjmu, který říká, že výdaje neboli náklady vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů jsou také smluvní pokuty, úroky z prodlení, poplatky z prodlení penále a

jiné sankce ze závazkových vztahů, jen pokud byly zaplacený; a dále úroky z půjček a úroky z úvěrů v případě, kdy věřitelem je poplatník uvedený v § 2, který nevede účetnictví, jen pokud byly zaplacený. Paragraf 2 pak blíže specifikuje poplatníka daně z příjmu, zda je resident či neresident. Toto je tedy dáno daňovou legislativou. Naproti tomu, v účetnictví se o těchto nákladech či výnosech účtuje ve věcné a časové souvislosti s obdobím svého vzniku nebo s případným použitím účtů časového rozlišení. V případě, že dojde k úhradě úroků předem, zaúčtuje se vzniklý časový rozdíl v daném účetním období na účet 381 – Náklady příštích období nebo na účet 384 – Výnosy příštích období, podle toho, zda jsme úroky platily či přijímaly. Pro větší názornost uvádím příklad číslo šest.

Příklad č. 6:

Společnost s ručením omezeným X uzavřela s jedním ze svých společníků smlouvu o půjčce. Tento společník si vede daňovou evidenci. Půjčka je ve výši 8 000 000 Kč a její roční úrok činí 7 % p. a. Půjčka je splatná k datu 31. 12. 2006 a společností X byla inkasována k datu 1. 1. 2005. Společnost splatila úrok k datu 31. 12. 2005 v plné výši 1 120 000 Kč (tedy za oba roky dohromady).

Společnost X vykázala v účetnictví částku 560 000 Kč jako úrok na účtu 562 a částku 560 000 Kč jako náklady příštích období na účet 381. Pro daňový základ uplatnila společnost celou zaplacenou sumu úroku, tedy částku 1 120 000 Kč jako daňový základ. Daňová základna účtu 381 je nulová, jeho účetní hodnota je 560 000 Kč. Vznikl přechodný rozdíl ve výši 560 000 Kč, z něhož plyne odložený daňový závazek ve výši = $560\,000 \cdot 0,24 = 134\,400$ Kč.

Tento titul pro výpočet odložené daně je však velice pochybný a záleží na daňovém posouzení úroků zaplacených předem. V současné době se tyto předem placené úroky zohledňují pomocí účtů časového rozlišení. A předem zaplacené úroky je třeba zohlednit i pro účely daně z příjmu, jak vyplývá z § 23 odst. 10 zákona o dani z příjmu, který zmiňuje krácení daně tzv. jiným způsobem.

5.4. Přecenění cenných papírů a podílů

V tomto případě se účetní jednotky řídí Zákonem o účetnictví § 27, z kterého vyplývá, že se jedná o cenné papíry s výjimkou cenných papírů držených do splatnosti, dluhopisů

pořízených v primárních emisích neurčených účetní jednotkou k obchodování, cenných papírů představujících účast s rozhodujícím nebo podstatným vlivem a cenných papírů emitovaných účetní jednotkou. Z tohoto zadání zbývají dvě skupiny cenných papírů. Kterých se to týká, a to jsou:

- a) cenné papíry obchodovatelné,
- b) cenné papíry realizovatelné.

Cenné papíry obchodovatelné pro nás nejsou z hlediska odložené daně zajímavé. Změna hodnoty obchodovatelných cenných papírů se účtuje na příslušné výsledkové účty a s touto hodnotou počítá i daňový základ. Nevznikají v tomto případě přechodné rozdíly. Jiné je to u realizovatelných cenných papírů. Změna reálné hodnoty je v tomto případě účtována na *414 – oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků*. Tento účet je součástí skupiny Základního kapitálu. Dochází tedy ke změně účetní hodnoty realizovatelného cenného papíru, aniž se mění jeho daňová základna a vzniká přechodný rozdíl. Pro větší názornost uvádím příklad číslo sedm.

Příklad č. 7:

Společnost X pořídila v průběhu roku 2004 cenné papíry a podíly v celkové hodnotě 16 000 000 Kč. Jednalo se o akcie od společnosti A v hodnotě 4 000 000 Kč, které jsou obchodovatelné. Dále pořídila akcie od společnosti B v pořizovací ceně 7 000 000 Kč a podíl společnosti C v pořizovací ceně 5 000 000 Kč. Reálná hodnota cenných papírů a podílů po přecenění je uvedena v následující tabulce.

<i>Druh majetku</i>	<i>Reálná hodnota</i>	<i>Rozdíl</i>	<i>Zobrazení</i>
Cenné papíry A	5 000 000	1 000 000	Výnosy
Cenné papíry B	6 000 000	-1 000 000	Vlastní kapitál
Podíl C	10 000 000	5 000 000	Vlastní kapitál

Ve sloupci Rozdíl je uvedeno, jaký rozdíl v hodnotě akcií nastal po přecenění, a ve sloupci Zobrazení je způsob účtování. Zisk z přecenění cenných papírů společnosti A je zaúčtován jako výnos a je součástí daňového základu. Oproti tomu celkový zisk z přecenění cenných papírů společnosti B a C ve výši 4 000 000 Kč zvýšil vlastní kapitál,

ale nevstoupil do daňového základu. Tuto skutečnost lze vyjádřit i pomocí následující tabulky.

	<i>Vlastní kapitál</i>	<i>Základ daně</i>
Cenné papíry A	1 000 000	1 000 000
Cenné papíry B	-1 000 000	0
Podíl C	5 000 000	0
Celkem	5 000 000	1 000 000

Vznikl tedy zdanitelný přechodný rozdíl ve výši 4 000 000 Kč. Pokud by se tato skutečnost nezobrazila v účetnictví jako odložený daňový závazek, došlo by k významnému zkreslení hospodářské skutečnosti. V následující tabulce je popsán postup výpočtu odložené daně a splatné daně pro rok 2004. Daň z příjmu je 28 % (a pro případ se počítá s touto sazbou i do příštího období).

	<i>Vlastní kapitál</i>	<i>Výpočet</i>
Cenné papíry A	1 000 000	
Cenné papíry B	-1 000 000	
Podíl C	5 000 000	
Daň z příjmu splatná	-280 000	1 000 000 * 0,28
Daň z příjmu odložená	-1 120 000	4 000 000 * 0,28
Celkem	3 600 000	

Vyčíslení a účtování o odložené dani zabrání v roce 2004 nadhodnocení výše Vlastního kapitálu.

Účtování o odložené dani v tomto případě představuje výjimku v tom smyslu, že se účtuje přímo na účty vlastního kapitálu o oceňovacích rozdílech, aniž dojde k ovlivnění hospodářského výsledku. Výše odložené daně se promítá přímo proti účtům vlastního kapitálu (účty 428 a 429) a nikoli proti účtům výsledkovým.

5.5. Daňová ztráta

Při uplatňování daňové ztráty se účetní jednotka řídí především § 34 odst. 1 zákona o dani z příjmu, která stanoví že od základu daně lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část. Toto ustanovení výrazně snižuje daňovou povinnost u účetních jednotek.

Z titulu daňové ztráty vzniká odčitatelný přechodný rozdíl a odložená daňová pohledávka. Jak už bylo řečeno v předchozích kapitolách, o odložené daňové pohledávce se účtuje pouze v případě, je-li pravděpodobné, že v budoucím období vznikne dostatečně velký daňový základ, proti kterému bude možné tento rozdíl uplatnit. Proto i tvoření odložené daně z titulu daňové ztráty je velmi ojedinělé z důvodu opatrnosti. Účetní jednotka musí prokázat vysokou míru pravděpodobnosti, že daňovou ztrátu stihne uplatnit v zákonné lhůtě, což je podle zákona nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměruje. Pro větší názornost uvádím následující příklad.

Příklad č. 8:

Společnost X vykázala v roce 1999 daňovou ztrátu ve výši 45 000 000 Kč. V souladu se zákonem může tuto ztrátu uplatnit naposled v roce 2005.

Při výpočtu odložené daně za rok 2004 společnost zjistila, že dosud uplatnila za roky 2000 až 2003 ztrátu ve výši 8 000 000 Kč. Ekonomické výhledy společnosti předpokládají daňový základ pro následující období ve výši 2 000 000 Kč.

Vzhledem k tomuto výhledu by v období za rok 2004 a 2005 mohlo být uplatněno vždy jen 2 000 000 Kč z daňové ztráty, tedy celkem 4 000 000 Kč a zbývajících 33 000 000 Kč by zůstalo neuplatněno. Ale vzhledem k daňové optimalizaci základu daně lze využít celou daňovou ztrátu. Jednou z možností je snížení procenta uplatňovaných daňových odpisů. Společnost se proto rozhodla v letech 2004 a 2005 přerušit daňové odpisování dlouhodobého majetku. Jedná se o výrobní společnost a proto vlastní velké množství stálých aktiv. Celková výše odpisů dlouhodobého majetku činí ročně 16 500 000 Kč.

Základ daně se v důsledku tohoto opatření zvýší na 18 500 000 Kč (= 2 000 000 + 16 500 000), což činí za období 2004 až 2005 celkovou částku 37 000 000 Kč.

Účetní jednotka využije této možnosti a za dva zbývající roky bude optimalizovat základ daně tím, že použije celkem 37 000 000 Kč daňové ztráty. Vzhledem k tomu, že v předcházejících letech použila z daňové ztráty již 8 000 000 Kč, je celá tato ztráta využita k optimalizaci základu daně. Daňová ztráta v tomto případě představuje titul, který lze zohlednit v rámci výpočtu odložené daně.

5.6. Reinvestice

Reinvestice představují jeden z titulů pro vznik odložené daňové pohledávky. „Vypočtený daňový základ dále upravíme o položky, které podle zákona lze odečíst. Jsou to ztráta z předchozího zdaňovacího období, 10 % vstupní ceny nově pořízeného dlouhodobého hmotného majetku a hodnota darů, které jsou určeny v zákoně o dani z příjmu.“¹¹ Tyto položky odčitatelné od základu daně řeší § 34 zákona o dani z příjmu. 10 % vstupní ceny dlouhodobého hmotného majetku se zkráceně označuje jako reinvestice.

Reinvestice představují titul pro vznik odložené daně pouze v případě, kdy v daném období nelze tento odpočet uplatnit z důvodu například vykázání daňové ztráty nebo základu daně, který je celkově nižší než celková částka reinvestice. Pokud účetní jednotka převádí část reinvestice do následujícího období, vzniká přechodný rozdíl.

Vzniká odložená daňová pohledávka, přičemž účetní jednotka a především auditor zkoumá z opatrnostních důvodů, zda je pravděpodobné, že daná jednotka vykáže v budoucích obdobích dostatečný základ daně, a dále zda budou tyto reinvestice v budoucích letech skutečně uplatněny. Otázka reinvestice není splněna, pakliže účetní jednotka rozhodne, že dlouhodobý majetek:

- pronajme (s výjimkou finančního pronájmu s následnou koupí najaté věci)
- vyřadí z používání (s výjimkou vyřazení v důsledku škody způsobené živelní pohromou)

¹¹ Mrkosová J.: *Účetnictví 2005, učebnice pro střední a vyšší odborné školy*, Brno: CP BOOKS, 2005

Takže pokud účetní jednotka předpokládá, že daný majetek v následujícím zdaňovacím období například prodá, nemá nárok na odpočet reinvestice ze základu daně a nemá ani nárok na převedení reinvestice do následujícího zdaňovacího období. Tudíž by se v tomto případě ani nemělo účtovat o odložené daňové pohledávce.

5.7. Ztráta z prodeje cenných papírů

Ztráta z prodeje cenných papírů je další z možných titulů pro účtování o odložené dani. Účetní jednotky v tomto případě postupují velice podobně jako v případě daňové ztráty (viz. Kapitola Daňová ztráta). Ovšem v tomto případě jde o § 24 odst. 2 písm. r) zákona o dani z příjmu, podle kterého je možné uznat ztrátu z prodeje cenných papírů jako daňový náklad.

Jedná se o případ, kdy byla v daném účetním a zdaňovacím období vykázána účetní ztráta, která nebyla zohledněna při stanovení základu daně. Lhůta pro uplatnění ztráty je tříletá a zároveň musí platit podmínka dosažení zisku z prodeje cenných papírů, proti kterému bude tato ztráta uplatněna při sestavování daňového základu.

V praxi se z tohoto titulu netvoří odložená daň příliš často, vzhledem k tomu že na cenových trzích dochází k častým změnám. Je nutno důkladně zvážit, zda v příštím období bude skutečně dosaženo zisku z prodeje cenných papírů.

5.8. Opravné položky

5.8.1. Opravné položky k zásobám

Opravné položky k zásobám představují klasický případ přechodného rozdílu, tedy rozdíly mezi účetní hodnotou aktiv v rozvaze a jejich daňovou základnou. Účtuje se o daňových a účetních opravných položkách k zásobám. V tomto případě je žádoucí, aby účetní jednotka zohlednila tyto přechodné rozdíly. Pro větší názornost uvádím následující příklad.

Příklad č. 9:

Společnost X vykazuje hospodářský výsledek před zdaněním ve výši 10 000 000 Kč. Tato částka zároveň představuje základ daně z příjmu. Společnost eviduje nízkoobrátkové zásoby v hodnotě 5 000 000 Kč. Rozhodne o tvorbě opravné položky ve výši 50 % původní účetní hodnoty zásob, tedy ve výši 2 500 000 Kč.

Účetní hodnota zásob je tedy 2 500 000 Kč, zatímco jejich daňová hodnota činí 5 000 000 Kč. Vzniká odčitatelný přechodný rozdíl a odložená daňová pohledávka. V hospodářském výsledku budou vykázány výsledky podle následující tabulky (daňová sazba je 24%).

<i>Popis operace</i>	<i>Částka v Kč</i>	<i>Výpočet</i>
HV před zdaněním	10 000 000	
Tvorba OP k zásobám	2 500 000	5 000 000 * 0,5
Odložená daň	600 000	2 500 000 * 0,24
Daň z příjmu	2 400 000	10 000 000 * 0,24
HV po zdanění	5 700 000	10 000 000-2 500 000+600 000-2 400 000

Díky odložené dani je HV po zdanění vyšší než kdyby se o přechodném rozdílu neúčtovalo. Částečně je tak kompenzován pokles účetní hodnoty zásob. V následující tabulce je vypočteno, jak by vypadal hospodářský výsledek po zdanění bez odložené daně.

<i>Popis operace</i>	<i>Částka v Kč</i>	<i>Výpočet</i>
HV před zdaněním	10 000 000	
Tvorba OP k zásobám	2 500 000	5 000 000 * 0,5
Daň z příjmu	2 400 000	10 000 000 * 0,24
HV po zdanění	5 100 000	10 000 000-2 500 000-2 400 000

Hospodářský výsledek je o částku odložené daně vyšší.

5.8.2. Opravné položky k pohledávkám

Opravné položky k pohledávkám jsou značně komplikovaným titulem pro účtování o odložené dani. Účetní jednotka se především řídí vnitřními směrnici, které vycházejí ze zákona o rezervách a ze zákona o účetnictví. Při hodnocení tohoto titulu pro tvorbu odložené daně si auditoři kladou základní otázku, zda rozdíl mezi hospodářským výsledkem a základem daně z příjmu má přechodný či trvalý charakter. V případě že se jedná o rozdíl s trvalým charakterem, nelze z tohoto titulu tvořit odloženou daň. „ Obecně platí, že přechodný rozdíl v případě opravných položek k pohledávkám vzniká v okamžiku, kdy výše vytvořené účetní opravné položky přesahuje výši zákonné opravné

položky tvořené podle zákona o rezervách a tento rozdíl bude s vysokou mírou pravděpodobnosti v případě vzniku ztráty z dané pohledávky uznán jako daňově účinný náklad.“¹²

V problematice opravných položek k pohledávkám se snoubí více daňových předpisů:

- § 8 zákona o rezervách
- § 8a zákona o rezervách
- § 2 odst. 2 zákona o rezervách
- § 24 odst. 2 písm. s) zákona o dani z příjmu
- § 24 odst. 2 písm. y) zákona o dani z příjmu

Příklad tvorby opravných položek k pohledávkám uvádím v praktické části této diplomové práce. Opravné položka k pohledávkám jsou daňově účinné jen do výše daňových opravných položek. Výše účetních opravných položek bývá zpravidla jiná, proto dochází k přechodným rozdílům.

U pohledávek z obchodního styku nelze tvořit opravné položky (§ 8a zákona o rezervách) u pohledávek vzniklých:

- mezi osobami blízkými
- mezi ekonomicky nebo personálně nebo jinak spojenými osobami vymezenými v zákoně o dani z příjmu
- za společníky, akcionáři a členy družstev za upsaný vlastní kapitál

Dále existují pohledávky, ke kterým není možné tvořit zákonné opravné položky a to z toho důvodu, že pravděpodobnost, že dojde k uplatnění ztráty z těchto pohledávek v základu daně je příliš nízká. Jedná se o pohledávky vzniklé z tohoto titulu:

- úvěry
- půjčky
- ručení
- zálohy
- smluvní pokuty
- poplatky z prodlení

¹² Machala O.: *Odložená daň z příjmu 2002*, Praha: BILANCE, 2002

- penále
- jiné sankce ze závazkových vztahů.

5.9. Rezervy

„Rezervy jsou dlouhodobé cizí zdroje majetku podniku, které se tvoří na vrub nákladů účetní jednotky za účelem krytí výdajů a ztrát z nepřetržitě a dlouhodobě existujících rizik.“¹³

Existují dva druhy rezerv. Zákonné rezervy tvoří účetní jednotka na základě zákona o rezervách a jsou součástí daňového základu. Dále účetní jednotka tvoří takzvané ostatní rezervy, které nevycházejí ze zákona o rezervách a je o nich účtováno na základě vnitřních směrnic a konkrétní situace, s ohledem na zásadu opatrnosti.

Zákonné rezervy nepředstavují titul pro vznik přechodných rozdílů, neboť tento náklad je v období, kdy je tvořen, součástí daňového základu. Zákonné rezervy se tvoří zejména na opravy hmotného majetku. „ Tuto rezervu lze vytvářet na opravy hmotného majetku, jehož doba odpisování stanovená zákonem o daních z příjmu je šest a více let, a pokud má poplatník k tomuto majetku právo vlastnické nebo je nájemcem a k opravám najetého hmotného majetku je smluvně vázán.“¹⁴

Co se týče ostatních rezerv, představují titul pro vznik odložené daně jen v případě, pokud jsou tvořeny na rizika, která budou v příštích obdobích představovat daňový náklad. V tomto případě totiž vznikne rozdíl mezi hospodářským výsledkem a daňovým základem. Těmito rezervami v praxi mohou být například rezervy na záruční opravy nebo rezervy na smluvní pokuty, neboť tyto náklady jsou zohledňovány při zjišťování základu daně. Příkladem tvorby rezerv se zabývám v praktické části této diplomové práce.

5.10. Závazky z titulu sociálního a zdravotního pojištění

Vznik přechodných rozdílů z titulu závazků sociálního a zdravotního pojištění je dán speciálním zohledněním těchto závazků v zákoně o dani z příjmu. Rozeznáváme dva

¹³ Čermáková, H.: *Účetnictví-shrnutí základů*, Ostrava: MIRAGO, 2005

¹⁴ Kolektiv autorů: *Podvojně účetnictví 2004 komplexní průvodce předpisy*, Praha: GRADA PUBLISHING, 2004

případy: Sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem a Sociální a zdravotní pojištění sražené zaměstnavatelem.

Pojištění hrazené zaměstnavatelem je považováno, dle § 24 odst. 2 písm. f) zákona o dani z příjmu, za daňový náklad příslušného zdaňovacího období, ale jen v tom případě, že dojde k jeho úhradě do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období nebo jeho části. Pokud tomu tak není, pojištění není uznáno jako daňový náklad. Oproti tomu v rámci účetnictví je pojištění účtováno jako náklad ve věcné a časové souvislosti s daným účetním obdobím.

Zákon o dani z příjmu dále v § 23 odst. 3 písm. b) bod 2. umožňuje snížit základ daně o částky pojistného, které nebyly uznané jako daňový náklad v předchozích obdobích v případě, že k jejich úhradě dojde následně. Proto je třeba, v případě zjišťování případného přechodného rozdílu z titulu závazků za pojištěním, zjišťovat výši závazku k 31. 1. následujícího roku, neboť to je přechodný rozdíl.

Sociální a zdravotní pojištění sražené zaměstnavatelem je ta část pojištění, kterou platí zaměstnanec. Zaměstnavatel tuto sraženou část pojistného odvádí příslušným pojišťovněm. Zákon daně z příjmu v § 23 odst. 3 písm. a) bod 5. stanoví povinnost zaměstnavatele o částku sraženého pojistného zvýšit základ daně v případě, že neodvede tyto částky ve stejném termínu jako částky pojistného hrazené zaměstnavatelem, tedy do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období nebo jeho části.

5.11. Odložená daň v konsolidované účetní závěrce

Konsolidovanou účetní závěrku řeší tyto mezinárodní účetní standardy:

- IAS 27 Konsolidovaná účetní závěrka a investice do dceřinných podniků
- IAS 28 Investice do přidružených podniků
- IAS 31 Vykazování účastí ve společných podnicích

V České republice upravuje postupy konsolidace Opatření MF č. j. 281/113 411/2001, kterým se stanoví postupy pro provedení konsolidace účetní závěrky podnikatelů, kteří účtují v podvojně soustavě účetnictví a jsou právníckými osobami.

B. Praktická část

7. Představení společnosti

V praktické části diplomové práce představuji fiktivní společnost Mama s.r.o. Fiktivní společnost jsem zvolila z důvodu neexistence odložené daně v dostupných společnostech. Firma je dceřinou společností italské firmy sídlící v Římě a představuje divizi s názvem Plněné těstoviny. Zabývá se vývojem a výrobou plněných těstovin. Do této oblasti spadá výroba těsta na těstoviny, kde se firma zaměřuje na vývoj a výrobu těsta s různými příchutěmi, dále se firma zabývá vývojem náplní do těstovin bez konzervačních látek a produkuje v tomto oboru náplně z čerstvých surovin. V neposlední řadě se zabývá stravou pro lidi, kteří se ve svém jídelníčku vyhýbají živočišné produkci. V této oblasti produkuje takzvané „veganské“ potraviny.

Hlavním produktem jsou plněné těstoviny bez konzervačních látek, které se prodávají mražené a vyžadují zvláštní způsob skladování. Po uvaření je tento produkt čerstvý, jako těstoviny připravené domácím způsobem.

V ČR byla firma Mama s.r.o. založena v roce 2002, v současné době pracuje ve firmě 36 zaměstnanců, z toho 19 v oblasti výroby a 9 v oblasti obchodu. Na území České republiky jsou vyvíjeny obchodní a výrobní aktivity.

Účetní jednotka vede podvojný účetnictví za účetní období, které představuje jeden kalendářní rok. Tvoří konsolidovanou účetní závěrku a podléhá účetnímu auditu. Společnost eviduje k 31.12.2005 odloženou daň ve výši 89 300 Kč. Pro účtování a výpočet odložené daně se používá dle směrnic následující tabulku.

Popis	Kč	MD	D
Počáteční stav k 1. 1. 2005	89 300,00	481	-
Přepočet z důvodu změny sazby daně	6 869,00	592	481
Nový zůstatek po přepočtu	82 431,00	481	-
Přechodné rozdíly k roku 2005			
- z rozdílu daňových a účetních zůstatkových cen	10 652,64	481	592
- z rozdílu daňových a účetních opravných položek k pohledávkám	29 642,18	592	481
- z rozdílu daňových a účetních opravných položek k zásobám	22 075,44	481	592
- z rozdílu daňových a účetních rezerv	0,00		
Částka odložené daně v roce 2005	3 085,90		
Konečný stav k 31. 12. 2005	85 516,90	481	-
Celková změny odložené daňové pohledávky	3 085,90		
K zaúčtování			
Celková změna odložené daňové pohledávky	3 085,90		
Konečný stav k 31. 12. 2005	85 516,90		

8. Změna sazby daně

Dříve než začneme v účetnictví vyčíslovat odloženou daň vlivem přechodných rozdílů, je třeba spočítat změnu zůstatku účtu odložené daně vlivem změny sazby daně z příjmu. Zákon o dani z příjmu prochází každoročně novelizacemi, které s sebou přináší změny v účetnictví. Změna se týká i sazby daně z příjmů právnických osob. V následující tabulce jsou popsány v procentech sazby daně z příjmu pro právnické osoby tak, jak byly zákonem uloženy v jednotlivých letech.

<i>Jednotlivé roky</i>	<i>Platná sazba daně v %</i>
2002	31
2003	31
2004	28
2005	26
2006	24

Podle teorie odložené daně by měla být správně použita ta sazba daně, které bude platná v období, kdy bude odložená daňová pohledávka respektive odložený daňový závazek uplatněn. Bohužel tento postup nelze v praxi dodržet, protože sazba daně na příští zdaňovací období není známa a dále v některých případech ani nelze určit, kdy budou odložená daňová pohledávka či závazek uplatněn. V praxi se proto používá daňová sazba, která bude platná v příštím období.

Z tohoto důvodu dochází v praxi k rozdílům sazeb daně z příjmů a podniky je tedy odloženou daň musí přepočítávat. Zjistí-li podnik změnu sazby daně, znamená to pro něj změnu podmínek výpočtu odložené daně. „Postupuje se tak, že evidovaný zůstatek odložené daňové pohledávky nebo závazku se ještě před jeho inventarizací a přepočítáním z důvodu změny výše přechodných rozdílů přepočítá novou sazbou daně a vzniklý rozdíl se podle svého charakteru zaúčtuje stejně jako zvýšení nebo snížení odložené daňové pohledávky či závazku.“¹⁵

Přepočet se provádí podle následujícího vzorce.

$$\begin{array}{c} \text{Nový zůstatek odložené daně} \\ = (\text{starý zůstatek odložené daně/původní sazba daně}) \\ \quad \quad \quad * \text{nová sazba daně} \end{array}$$

V následujícím příkladě je popsán výpočet změny sazby daně pro naši společnost.

Řešení:

Společnost Mama s.r.o. eviduje na účtu 481 odloženou daňovou pohledávku v celkové výši 89 300 Kč . Tato odložená daň byla vypočítána z odčitatelných přechodných rozdílů ve výši 343 461,54 Kč při plné sazbě daně 26 %. Společnost zjistila, že tato sazba daně byla pro dané období změněna na 24 %. Proto provedla následující přepočet:

$$(89\,300 / 0,26) * 0,24 = 82\,430,76$$

Tento rozdíl se účtuje jako náklad ve prospěch účtu 592 na vrub účtu 481 jako snížení odložené daňové pohledávky.

Jak už tedy bylo řečeno, tento přepočet je nutný z důvodu změny sazby daně. Společnost jej provede jako první před tím, než začne vyčíslovat přechodné rozdíly a stanovovat nový odložený daňový závazek či pohledávku.

¹⁵ Machala, O.: *Odložená daň z příjmu 2002*, Praha: BILANCE, 2002

9. Daňové a účetní zůstatkové ceny

Odpisy vyjadřují morální a fyzické opotřebení majetku. Představují pro podnik náklady, prostřednictvím kterých společnost promítá pořízení majetku do nákladů. Daňové odpisy snižují daňový základ a účetní odpisy výsledek hospodaření. O účetních odpisech je tedy účtováno, zatímco o daňových odpisech se neúčtuje a jsou kalkulovány pouze pro daňové účely. Srovnáním vypočtených účetních a daňových odpisů se určí částka, která snižuje základ daně.

Pro výpočet účetních odpisů si společnost Mama s.r.o. sestavila odpisový plán, který zahrnuje veškerý odpisovaný dlouhodobý majetek a příslušná procenta opotřebení. Pro stanovení sazby účetních odpisů si účetní jednotka vybrala jako rozhodující kritérium hledisko času. Používá tedy časové odpisy, odpisování se provádí na měsíce počínaje měsícem následujícím po měsíci zařazení do užívání. Odpis je vypočítáván jako podíl vstupní ceny majetku a počet měsíců odpisování. Vstupní cena majetku je stanovena jako pořizovací cena, tedy cena, za kterou byl majetek pořízen včetně vedlejších pořizovacích nákladů. Nebo je stanovena jako cena pořízení, tedy jakou by majetek měl hodnotu v době, kdy byl zařazen do užívání. Odpisový plán je účetním dokladem pro výpočet a účtování o odpisování majetku.

Postup odepisování popsala jednotka ve vnitřní směrnici, odpisovém plánu a na inventární kartě majetku. Inventární karty k majetku jsou součástí příloh této diplomové práce, obsahují stanovené účetní a daňové odpisy, název dlouhodobého majetku, datum zařazení a podobně.

Daňové odpisy umožňuje uplatnit účetní jednotce zákon o daních z příjmů. Tento zákon byl k 1.1.2005 novelizován a změny se promítly i do sazeb daňových odpisů. Společnost Mama s.r.o. postupuje při změně daňových odpisových sazeb takto. K 31.12.2004 zjistí zbývající částku k daňovému odpisování. Určí daňovou zůstatkovou cenu v případě zrychleného odepisování a stále platnou vstupní cenu v případě rovnoměrných odpisů. Tyto ceny použije k výpočtu odpisů s novými odpisovými sazbami pro rok 2005. Účetní jednotka používá rovnoměrné odepisování.

Směrnice společnosti Mama s.r.o. určují, co je ve společnosti považováno za dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek. Vymezení dlouhodobého hmotného majetku kopíruje zákon o daních z příjmů, kdy dlouhodobým hmotným majetkem je majetek s pořizovací cenou nad 40.000,- Kč za položku a s dobou použitelnosti delší než jeden rok a u nehmotného majetku musí být pořizovací cena vyšší než 60.000,- Kč a dobou použitelnosti delší než jeden rok. Společnost Mama s.r.o. ve svém účetnictví vede a odepisuje následující hmotný a nehmotný dlouhodobý majetek.

<i>Popis majetku</i>	<i>Datum zařazení do užívání</i>	<i>Pořizovací cena v Kč</i>	<i>Předpokládaná doba životnosti</i>	<i>Kód SKP</i>
Osobní počítače ¹	15. 01. 2002	120 000	4 roky	30.0
Osobní automobily ¹	23. 05. 2004	1 200 000	4 roky	34.10.4
Výrobní budova	01. 01. 2002	7 000 000	30 let	46.21.1
Výrobní stroj	01. 01. 2002	652 900	6 let	29.53.1
Mrazicí systém	01. 01. 2002	48 500	6 let	29.23.13
Trezor	01. 01. 2002	82 000	12 let	28.75.21
Vybavení kanceláří ¹	01. 01. 2002	113800	6 let	36.1
Licence	01. 01. 2002	560 000	2 roky	
Software	01. 01. 2002	408 000	2 roky	
¹ Každá položka byla nad zvolenou cenovou hranici pro účetní odpisování a nad hranici danou zákonem o daních z příjmu.				

Co se týče odpisového plánu, zde jsou napsány plány účetního a daňového odpisování pro všechny složky dlouhodobého majetku. Odpisový plán pro potřeby účetnictví byl stanoven

v době, kdy byl majetek zařazen do užívání. Odpisy pro potřeby daňové byly průběžně měněny podle změn v zákoně o daních z příjmu.

- **Osobní počítač**

Nové osobní počítače pořídila účetní jednotka koupí. Každá položka tohoto celku splnila podmínku pro zařazení do dlouhodobého majetku, tedy pořizovací cena každé jednotky byla vyšší než 40 000,- Kč. Vstupní cena je pořizovací cena a součástí této ceny jsou i náklady na instalaci počítačů. Osobní počítače byly zařazeny do účetnictví dne 15. 01. 2002 a kód „Standardní klasifikace produkce“ je 30.0., tedy byly zařazeny do první odpisové skupiny dle přílohy zákona o daních z příjmů. K 1. 1. 2005 dochází k novelizaci zákona o daních z příjmu a mění se odpisová sazba pro první odpisovou skupinu. Dobu životnosti počítačů stanovila účetní jednotka na 4 roky, což znamená 48 měsíců odpisování. Odpisový plán pro účetní odpisy počítačů jednotka v MS Excel (viz. následující tabulka).

Osobní počítače – účetní odpisy				
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Roční odpis	Účetní ZC
2002	120 000	2 500	27 500	92 500
2003	120 000	2 500	30 000	62 500
2004	120 000	2 500	30 000	32 500
2005	120 000	2 500	30 000	2 500
2006	120 000	2 500	2 500	0

Počet měsíců odpisování počítače = 48

Dle účetního odpisování je zůstatková cena v roce 2005 ještě 2500 Kč. Porovnáme účetní zůstatkovou cenu s daňovou zůstatkovou cenou. Daňové odpisy jsou vypočítané v následující tabulce.

Osobní počítače – daňové odpisy – 1. Odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2002	120 000	14,20%	17 040	102 960
2003	120 000	28,60%	34 320	68 640
2004	120 000	28,60%	34 320	34 320
2005	120 000	40%	34 320	0

Daňová zůstatková cena je v roce 2005 nulová, zatímco účetní zůstatková cena je ve výši 25 000 Kč. Tento rozdíl vznikl na základě novelizace zákona o dani z příjmu, který stanovuje nové odpisové sazby. Daňové odpisy mohou být pouze do výše zůstatkové ceny

majetku. Vzniká přechodný rozdíl. Protože účetní základna aktiva je větší než daňová základna, vzniká odložený daňový závazek

- **Osobní automobily**

Nové osobní automobily pořídila účetní jednotka koupí a každá položka tohoto celku splnila podmínku pro zařazení do dlouhodobého majetku, tedy pořizovací cena každé jednotky byla vyšší než 40 000,- Kč. Vstupní cena je pořizovací cena. Osobní automobily byly zařazeny do účetnictví dne 23. 05. 2004 a kód „Standardní klasifikace produkce“ je 34.10.4, tedy byly zařazeny do první odpisové skupiny dle přílohy zákona o daních z příjmů. Ovšem v roce 2005 po novelizaci, přešla tato motorová vozidla do odpisové skupiny 1a. Změna odpisové skupiny neznamená v tomto případě změnu odpisové sazby ani doby odpisování. Dobu životnosti automobilů stanovila účetní jednotka na 4 roky a počet měsíců odpisování pro potřeby účetnictví je tedy 48. Odpisový plán pro účetní a daňové odpisy počítá účetní jednotka v MS Excel (viz. následující tabulka).

Osobní automobily – účetní odpisy				
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Roční odpis	Účetní ZC
2004	1 200 000	25 000	175 000	1 025 000
2005	1 200 000	25 000	300 000	725 000
2006	1 200 000	25 000	300 000	425 000
2007	1 200 000	25 000	300 000	125 000
2008	1 200 000	25 000	125 000	0

Počet měsíců odpisování osobního auta= 48

Dle účetního odpisování zůstatková cena v roce 2005 činí 725 000 Kč. Porovnáme účetní zůstatkovou cenu s daňovou zůstatkovou cenou. Daňové odpisy jsou vypočítané v následující tabulce.

Osobní automobily – daňové odpisy – 1. odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2004	1 200 000	14,20%	170 400	1 029 600
2005	1 200 000	28,60%	343 200	686 400
2006	1 200 000	28,60%	343 200	343 200
2007	1 200 000	28,60%	343 200	0

Daňová zůstatková cena činí 686 400 Kč a účetní zůstatková cena činí 725 000 Kč. Vzniká přechodný rozdíl ve výši 38 600 Kč. Protože daňová zůstatková cena je nižší než účetní, vzniká odložený daňový závazek.

- **Budova**

Budova byla pořízena vkladem do podnikání a byla oceněna cenou pořízení, tedy cenou, jakou by v době, kdy byla vložena do podnikání, měla. Byla zařazena do účetnictví k 01. 01. 2002 a kód SKP je 46.21.1. Je tedy zařazena do páté odpisové skupiny dle přílohy zákona o daních z příjmů. K 1. 1. 2005 po novelizaci se na budovu nevztahuje odpisová skupina šestá, neboť se jedná o budovu výrobního charakteru, nikoli o budovu hotelu, obchodního domu či o budovu administrativní. Dobu životnosti budovy stanovila účetní jednotka na 30 let, počet odpisovaných měsíců na 360. Odpisový plán pro účetní a daňové odpisy počítá účetní jednotka v MS Excel (viz. následující tabulky).

Výrobní budova – účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhлено	Roční odpis	Účetní ZC
2002	7 000 000	19 444,44	19 445	213 895	6 786 105
2003	7 000 000	19 444,44	19 445	233 340	6 552 765
2004	7 000 000	19 444,44	19 445	233 340	6 319 425
2005	7 000 000	19 444,44	19 445	233 340	6 086 085
2006	7 000 000	19 444,44	19 445	233 340	5 852 745

Počet měsíců odepisování = 360

Dle účetního odpisování činí zůstatková cena v roce 2005 částku 6 086 085 Kč. Porovnám účetní zůstatkovou cenu s daňovou zůstatkovou cenou. Daňové odpisy jsou vypočítané v následující tabulce.

Výrobní budova – daňové odpisy – 5. odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2002	7 000 000	1,40%	98 000	6 902 000
2003	7 000 000	3,40%	238 000	6 664 000
2004	7 000 000	3,40%	238 000	6 426 000
2005	7 000 000	3,40%	238 000	6 188 000
2006	7 000 000	3,40%	238 000	5 950 000

Daňová zůstatková cena činí 6 188 000 Kč. Vzniká odčitatelný přechodný rozdíl, čili odložená daňová pohledávka, protože daňová zůstatková cena je vyšší než účetní.

- **Výrobní stroj**

Nový stroj na výrobu těstovin pořídila účetní jednotka koupí a součástí pořizovací ceny, která je odepisována, jsou i náklady na dopravu stroje a instalace stroje ve výrobní hale. Pořizovací cena tedy činí 652 900 Kč celkem. Stroj byl dle záznamů zařazen do účetnictví dne 01. 01. 2002. SKP výrobního stroje je 29.53.1 a zařazuje se proto do druhé odpisové

skupiny dle přílohy zákona o dani z příjmu. Dobu životnosti stroje stanovila účetní jednotka na 6 let a počet měsíců odpisování na 72. Odpisový plán pro účetní odpisy počítá účetní jednotka v MS Excel (viz. následující tabulka).

Výrobní stroj – účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhlo	Roční odpis	Účetní ZC
2002	652 900	9 068,06	9 069	99 759	553 141
2003	652 900	9 068,06	9 069	108 828	444 313
2004	652 900	9 068,06	9 069	108 828	335 485
2005	652 900	9 068,06	9 069	108 828	226 657
2006	652 900	9 068,06	9 069	108 828	117 829
2007	652 900	9 068,06	9 069	108 828	9 001
2008	652 900	9 068,06	9 069	9 001	0

Počet měsíců odpisování stroje = 72

Co se týče daňových odpisů, účetní jednotka zvolila rovnoměrné odepisování a zařadila majetek do druhé odpisové skupiny. K 1. 1. 2005 proběhla změna daňových sazeb druhé skupiny, která se promítla v době odepisování majetku.

Výrobní stroj – daňové odpisy – 2. Odpisová skupina					
Rok	Vstupní cena	Odpisová sazba	Roční odpis	Zaokrouhlo	Daňová ZC
2002	652 900	8,50%	55 496,50	55 497	597 403
2003	652 900	18,30%	119 480,70	119 481	477 922
2004	652 900	18,30%	119 480,70	119 481	358 441
2005	652 900	22,25%	145 270,25	145 271	213 170
2006	652 900	22,25%	145 270,25	145 271	67 899
2007	652 900	22,25%	67 899,00	67 899	0

Účetní zůstatková cena se rovná 226 657 Kč, zatímco daňová zůstatková hodnota je 213 170 Kč. Vzniká důvod pro tvorbu odložené daně.

Rozdíl mezi účetní a daňovou zůstatkovou cenou ve výši 13 487 Kč v roce 2005 je znázorněn v následující tabulce.

Rozdíl účetních a daňových ZC – výrobní stroj			
Rok	Účetní ZC k 31. 12.	Daňová ZC k 31. 12.	Rozdíl
2002	553 141	597 403	-44 262
2003	444 313	477 922	-33 609
2004	335 485	358 441	-22 956
2005	226 657	213 170	13 487
2006	117 829	67 899	49 930
2007	9 001	0	9 001

Účetní zůstatková cena je tedy vyšší než daňová. Vzniká odložený daňový závazek.

- **Mrazící systém**

Mrazící systém pořídila účetní jednotka již používaný za pořizovací cenu 48 500 Kč. Byl zařazen do používání dne 01. 01. 2002 a jeho doba užití je účetně stanovena na 6 let. Počet měsíců odpisování během šesti let činí 72. Je zařazen podle zákona o dani z příjmu s SKP 29.23.13 a spadá tedy do druhé odpisové skupiny. Účetní odpisy stanovila jednotka takto.

Mrazící systém – účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhlo	Roční odpis	Účetní ZC
2002	48 500	673,61	674	7 414	41 086
2003	48 500	673,61	674	8 088	32 998
2004	48 500	673,61	674	8 088	24 910
2005	48 500	673,61	674	8 088	16 822
2006	48 500	673,61	674	8 088	8 734
2007	48 500	673,61	674	8 088	646
2008	48 500	673,61	674	646	0

Počet měsíců odpisování = 72

Nyní tyto odpisy porovnám s daňovými v jednotlivých letech.

Mrazící systém – daňové odpisy – 2.odpisová skupina					
Rok	Vstupní cena	Roční sazba	Roční odpis	Zaokrouhlo	Daňová ZC
2002	48 500	8,50%	4 122,50	4 123	44 377
2003	48 500	18,30%	8 875,50	8 876	35 501
2004	48 500	18,30%	8 875,50	8 876	26 625
2005	48 500	22,25%	10 791,25	10 792	15 833
2006	48 500	22,25%	10 791,25	10 792	5 041
2007	48 500	22,25%	10 791,25	5 041	0

Daňová odpisová sazba se k 1. 1. 2005 změnila, proto v roce 2007 odepisujeme pouze částku 5 041 Kč.

V roce 2005 se liší daňová a účetní zůstatková cena a vzniká tedy důvod k účtování o odložené dani.

- **Trezor**

Trezor byl pořízen koupí v ceně 82 000 Kč. Pro účetní odpisy byla stanovena doba použití na 12 let, což představuje 144 měsíců odepisování pro účetnictví. Podle zákona o daních z příjmu a přílohy tohoto zákona byl trezor zařazen jako dlouhodobý hmotný majetek do SKP 28.75.21 a do třetí odpisové skupiny. Trezor byl dle inventární karty zařazen do užívání dne 01. 01. 2002. V následující tabulce jsou uvedeny účetní odpisy.

Trezor – účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhlo	Roční odpis	Účetní ZC
2002	82 000	569,44	570	6 270	75 730
2003	82 000	569,44	570	6 840	68 890
2004	82 000	569,44	570	6 840	62 050
2005	82 000	569,44	570	6 840	55 210
2006	82 000	569,44	570	6 840	48 370
2007	82 000	569,44	570	6 840	41 530
2008	82 000	569,44	570	6 840	34 690
2009	82 000	569,44	570	6 840	27 850
2010	82 000	569,44	570	6 840	21 010
2011	82 000	569,44	570	6 840	14 170
2012	82 000	569,44	570	6 840	7 330
2013	82 000	569,44	570	6 840	490
2014*	82 000	569,44	570	490	0

Počet měsíců odepisování = 144

Tyto odpisy porovnáme s daňovými odpisy.

Trezor – daňové odpisy – 3.odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2002	82 000	4,30%	3 526	78 474
2003	82 000	8,70%	7 134	71 340
2004	82 000	8,70%	7 134	64 206
2005	82 000	10,50%	8 610	55 596
2006	82 000	10,50%	8 610	46 986
2007	82 000	10,50%	8 610	38 376
2008	82 000	10,50%	8 610	29 766
2009	82 000	10,50%	8 610	21 156
2010	82 000	10,50%	8 610	12 546
2011	82 000	10,50%	8 610	3 936

2012	82 000	10,50%	3 936	0
2013	82 000	10,50%	0	0

Opět došlo ke změnám odpisových sazeb k 1. 1. 2005. Vzhledem k této změně bude trezor dle daňových odpisů odepsán dříve, než bylo předpokládáno v době zařazení majetku do užívání. Daňová zůstatková cena je vyšší než účetní a vzniká důvod pro tvorbu odložené daně.

- **Vybavení kanceláří**

Jednotlivé složky nábytku, které jsou zařazeny do skupiny dlouhodobého majetku vybavení kanceláří, mají pořizovací cenu vyšší než 40 000 Kč a zároveň každá položka má dobu užitelnosti delší než jeden rok. Nábytek byl zařazen do druhé odpisové skupiny, SKP 36.1. Celkově byl nábytek pořízen za 113 800 Kč a očekává se doba životnosti 6 let. Nábytek byl zařazen do užívání k 1. 1. 2002. V následující tabulce jsou vypočítány účetní odpisy.

Vybavení kanceláří – účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhlo	Roční odpis	Účetní ZC
2002	113 800	1 580,56	1 581	17 391	96 409
2003	113 800	1 580,56	1 581	18 972	77 437
2004	113 800	1 580,56	1 581	18 972	58 465
2005	113 800	1 580,56	1 581	18 972	39 493
2006	113 800	1 580,56	1 581	18 972	20 521
2007	113 800	1 580,56	1 581	18 972	1 549
2008*	113 800	1 580,56	1 581	1 549	0
Počet měsíců odepisování =			72		

Opět vypočítávám i daňové odpisy.

Vybavení kanceláří – daňové odpisy – 2. odpisová skupina					
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Zaokrouhlo	Daňová ZC
2002	113 800	8,50%	9673	9 673	104 127
2003	113 800	18,30%	20 825,4	20 826	83 301
2004	113 800	18,30%	20 825,4	20 826	62 475
2005	113 800	22,25%	25 320,5	25 321	37 154
2006	113 800	22,25%	25 320,5	25 321	11 833
2007	113 800	22,25%	11 833	11 833	0

U daňových sazeb došlo k změnám po novelizaci platné k 1. 1. 2005, proto dochází k nesouladu ročního daňového odpisu a zůstatkové daňové ceny v posledním roce odepisování. Vzhledem k tomu, že zákon o daních z příjmu povoluje odepisování

dlouhodobého majetku pouze do výše vstupní ceny majetku, odepíše se v roce 2007 daňová zůstatková cena.

Daňová a účetní zůstatková cena jsou odlišné. Vzniká přechodný rozdíl ve formě odloženého daňového závazku.

- **Licence**

Licenci společnost nakoupila za 560 000 Kč a rozhodla se jí odepisovat jako nehmotný dlouhodobý majetek po dobu 2 let a odpisovou sazbou 50 %. V tabulce jsou vypočítány účetní odpisy.

Licence – účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhleno	Roční odpis	Účetní ZC
2002	560 000	23 333,33	23 334	256 674	303 326
2003	560 000	23 333,33	23 334	280 008	23 318
2004	560 000	23 333,33	23 334	23 334	0

Počet měsíců odepisování = 24

Licence je odepsána před rokem 2005.

- **Software**

Licenci společnost nakoupila za 408 000 Kč a rozhodla se jí odepisovat jako nehmotný dlouhodobý majetek po dobu 2 let a odpisovou sazbou 50 %. V tabulce jsou opět vypočítány účetní odpisy.

Software – účetní odpisy				
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Roční odpis	Účetní ZC
2002	408 000	17 000	187 000	221 000
2003	408 000	17 000	204 000	17 000
2004	408 000	17 000	17 000	0

Počet měsíců odepisování = 24

Software byl odepsán před rokem 2005.

10. Účetní opravné položky k pohledávkám

Společnost Mama s.r.o. registruje ve svém účetnictví pohledávky, u kterých se domnívá, že existuje riziko, že nebudou zaplacený. Rozeznává tři stupně rizikovosti pohledávek.

- Pochybné pohledávky nesou určité riziko, že nebudou zaplacený
- Sporné pohledávky, u nichž je veden soudní spor o to, zda budou zaplacený.
- Nedobytné pohledávky už se trvale nedají vymoci na dlužníkovi.

Na pochybné a sporné pohledávky vytváří účetní jednotka opravné položky. Účelem vytváření opravných položek je vyjádřit riziko nezaplacení pohledávky snížením ocenění pohledávky v účetní závěrce. Opravné položky se vytvářejí k pohledávkám na základě inventarizace, kdy byly tyto pohledávky zjištěny.

Tvorbu opravných položek účtuje účetní jednotka na vrub účtu 558 a 559 a ve prospěch účtu 391. Opravná položka se zruší, popřípadě pouze sníží, vyúčtováním ve prospěch nákladů a na vrub účtu 391. Účetní jednotka zavedla syntetickou a analytickou evidenci pro rozlišení zákonných opravných položek, patří jim účty 558 a 391.1, a účetních opravných položek, ty jsou evidovány na účtech 559 a 391.2.

Jak již bylo řečeno, existují opravné položky zákonné a opravné položky účetní.

- Zákonné OP – jejich tvorba se řídí zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmu, ve znění pozdějších předpisů.
- Účetní OP – jejich tvorba se řídí vnitřními směrnici společnosti.

Z rozdílných zůstatků účtů zákonných a účetních opravných položek vznikají přechodné rozdíly, které tvoří jednu z částí pro výpočet odložené daně společnosti Mama s.r.o. Proto jim v této praktické části budu věnovat pozornost.

Co se týče zákonných opravných položek, čerpá společnost ze zákona č. 593/1992 Sb., konkrétně je upravuje § 8 **Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení** a § 8a **Opravné položky k pohledávkám splatným po 31. 12. 1994**. Podle § 8 : Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnávacím řízení, které jsou výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou vytvořit poplatníci daně z příjmu účtující v soustavě podvojného účetnictví až do výše hodnoty pohledávek ...a to v období, za které se podává daňové přiznání a, v němž byly pohledávky přihlášeny.¹⁶

¹⁶ Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zajištění základu daně z příjmu, § 8

Na pohledávky přihlášené po uplynutí lhůty stanovené usnesením soudu o prohlášení konkurzu nebo povolení vyrovnání nelze opravné položky tvořit. Opravné položky se zruší podle výsledků konkursního a vyrovnacího řízení nebo v případě, kdy pohledávky byla účinně popřena správcem konkursní podstaty, konkursním věřitelem, rozhodnutím soudu nebo příslušného správního orgánu.

Podle § 8a se opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994, jejichž tvorba je výdajem (nákladem) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, mohou vytvářet poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, pokud od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než 6 měsíců, až do výše 20% neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky.

K pohledávkám lze vytvářet i vyšší opravné položky, ale to jen v případě, bylo-li ohledně těchto pohledávek zahájeno rozhodčí řízení podle zvláštního předpisu nebo soudní řízení anebo správní řízení podle zákona č. 71/1967 Sb., o správních řízeních, a jehož se poplatník daně z příjmu řádně účastní a řádně a včas činí úkony potřebné k uplatnění jeho práva, a za podmínky, že od konce sjednané lhůty splatnosti pohledávky uplynulo více než:

- 12 měsíců, až do výše 33 % neuhrazené rozvahové výše pohledávky,
- 18 měsíců, až do výše 50 % neuhrazené rozvahové výše pohledávky,
- 24 měsíců, až do výše 66 % neuhrazené rozvahové výše pohledávky,
- 30 měsíců, až do výše 80 % neuhrazené rozvahové výše pohledávky,
- 36 měsíců, až do výše 100 % neuhrazené rozvahové výše pohledávky.

K pohledávkám lze tvořit současně zákonné i účetní opravné položky. Vždy však platí, že součet opravných položek vytvořených k jedné pohledávce nesmí přesáhnout hodnotu pohledávky na rozvahovém účtu.

Hlavním podkladem pro tvorbu opravných položek je účetní směrnice, která se řídí v případě společnosti Mama s.r.o. následujícími procentními pravidly.

- Po splatnosti od 1 měsíce do 6 měsíců – účetní opravná položka 15 %, daňová opravná položka se netvoří,
- Po splatnosti více jak 6 měsíců – opravná položka ve výši 40 % pohledávané částky, z toho 20 % daňová opravná položka,

- Po splatnosti více jak 12 měsíců - opravná položka ve výši 50 % pohledávané částky, z toho 33 % daňová opravná položka,
- Po splatnosti více jak 18 měsíců - opravná položka ve výši 60 % pohledávané částky, z toho 50 % daňová opravná položka,
- Po splatnosti více jak 24 měsíců - opravná položka ve výši 70 % pohledávané částky, z toho 66 % daňová opravná položka,
- Po splatnosti více jak 30 měsíců - opravná položka ve výši 90 % pohledávané částky, z toho 80 % daňová opravná položka,
- Po lhůtě splatnosti více jak 36 měsíců – opravná položka ve výši 100 %, netvoří se účetní opravné položky.

K rozvahovému dni byly zjištěni tito zákazníci, za kterými má společnost Mama s.r.o. pohledávky po lhůtě splatnosti.

Pohledávky k 31. 12. 2005					
Číslo	Odběratel	Lhůta splatnosti	Částka	Po lhůtě spl. více jak	Zahájeno řízení
1	Hotel Best Eastern	23. 5. 05	4 582	7 měsíců	ne
2		4. 6. 04	10 200	18 měsíců	ano
3		31. 12. 03	7 400	24 měsíců	ano
4	Jídelna Jedlík	5. 3. 05	8 900	9 měsíců	ne
5		8. 8. 05	6 250	4 měsíce	ne
6		14. 12. 05	1 200	17dnů	ne
7	Jaroslava Nová	15. 7. 05	25 000	5 měsíců	ne
8		18. 7. 05	31 450	5 měsíců	ne
9		21. 7. 05	7 520	5 měsíců	ne
10		28. 7. 05	7 560	5 měsíců	ne
11		30. 7. 05	8 450	5 měsíců	ne
12	HB Banka	31. 2. 2004	4 560	22 měsíců	ne
13		30. 3. 04	13 260	21 měsíců	ano
14	Zámek Kozel	15. 5. 05	8 450	7 měsíců	ne
15		15. 5. 04	7 950	19 měsíců	ne
16		26. 6. 04	4 500	18 měsíců	ne
17		28. 6. 05	8 950	6 měsíců	ne
18		29. 6. 05	7 830	6 měsíců	ne
19	Svatební agentura E	31. 12. 02	52 130	36 měsíců	ano
20		2. 6. 03	46 230	30 měsíců	ano
21	Mateřská školka 12.	14. 4. 04	32 150	20 měsíců	ano
22		5. 5. 04	48 779	19 měsíců	ano
23		18. 6. 04	4 560	18 měsíců	ne
24	Nemocnice na Borech	17. 11. 03	7 620	25 měsíců	ne
25		24. 12. 03	8 630	24 měsíců	ne

26		6. 1. 04	1 200	23 měsíců	ne
27		8. 2. 04	7 320	22 měsíců	ne
28		9. 3. 05	5 210	9 měsíců	ne
29	Reklamní agentura M.	12. 2. 05	6 130	10 měsíců	ne
30		7. 3. 05	5 310	9 měsíců	ne

Žádná z těchto pohledávek není promlčena, proto bude účetní jednotka pro tyto pohledávky vytvářet opravné položky daňové a účetní. Vzhledem k tomu, že procentuelní hodnoty pro tvorbu těchto dvou druhů opravných položek jsou rozdílné, budou vznikat rozdílné účetní a daňové náklady. Vzniká tedy další případ přechodných rozdílů.

V následující tabulce jsou vypočítané účetní a daňové opravné položky. Ze zákona o rezervách pro zajištění základu daně z příjmu a z vnitřních směrnic společnosti vyplývá, že součet daňových účetních a opravných položek nesmí být vyšší než samotná pohledávka.

Účetní a daňové opravné položky						
Č.	Částka	Výše účetní OP	Účetní OP	Výše daňové OP	Daňová OP	Součet účet.a daň. OP
1	4 582	20%	916,4	20%	916,4	1 832,8
2	10 200	10%	1 020	50%	5 100,0	6 120,0
3	7 400	4%	296	66%	4 884,0	5 180,0
4	8 900	20%	1 780	20%	1 780,0	3 560,0
5	6 250	15%	937,5	0%	0	937,5
6	1 200	0%	0	0%	0	0
7	25 000	15%	3 750	0%	0	3 750,0
8	31 450	15%	4 717,5	0%	0	4 717,5
9	7 520	15%	1 128	0%	0	1 128,0
10	7 560	15%	1 134	0%	0	1 134,0
11	8 450	15%	1 267,5	0%	0	1 267,5
12	4 560	10%	456	20%	912,0	1 368,0
13	13 260	10%	1 326	50%	6 630,0	7 956,0
14	8 450	20%	1 690	20%	1 690,0	3 380,0
15	7 950	10%	795	20%	1 590,0	2 385,0
16	4 500	10%	450	20%	900,0	1 350,0
17	8 950	20%	1 790	20%	1 790,0	3 580,0
18	7 830	20%	1 566	20%	1 566,0	3 132,0
19	52 130	0%	0	100%	52 130,0	52 130,0
20	46 230	10%	4 623	80%	36 984,0	41 607,0
21	32 150	10%	3 215	50%	16 075,0	19 290,0
22	48 779	10%	4 877,9	50%	24 389,5	29 267,4
23	4 560	10%	456	20%	912,0	1 368,0
24	7 620	4%	304,8	20%	1 524,0	1 828,8
25	8 630	4%	345,2	20%	1 726,0	2 071,2
26	1 200	10%	120	20%	240,0	360,0
27	7 320	10%	732	20%	1 464,0	2 196,0
28	5 210	20%	1 042	20%	1 042,0	2 084,0
29	6 130	20%	1 226	20%	1 226,0	2 452,0
30	5 310	20%	1 062	20%	1 062,0	2 124,0

Výše daňových a účetních opravných položek je dána součinem pohledávky a příslušného procenta pro tvorbu opravné položky. Procento k položkám jsem přiřadila podle uplynulé doby po lhůtě splatnosti. U daňových opravných položek je rozhodující, zda u nich bylo zahájeno soudní řízení. Pokud soudní řízení bylo zahájeno a uběhlo více jak 6 měsíců po lhůtě splatnosti, může být pro daňové účely uplatněno vyšší procento pro tvorbu opravných položek. Pokud u pohledávky nebylo zahájeno soudní řízení, lze bez ohledu na dobu po lhůtě splatnosti, uplatnit pouze 20 %.

Pro vyčíslení přechodného rozdílu je nutné znát rozdíly, mezi účetními a daňovými náklady, tedy v tomto případě, účetními a daňovými opravnými položkami. Tento rozdíl určí, zda se bude jednat o odloženou daňovou pohledávku či závazek.

Rozdíly mezi účetními a daňovými OP			
Číslo	Účetní OP	Daňová OP	Rozdíl mezi účet.a daň. OP
1	916,4	916,4	0
2	1 020,0	5 100,0	-4 080,0
3	296,0	4 884,0	-4 588,0
4	1 780,0	1 780,0	0
5	937,5	0	937,5
6	0	0	0
7	3 750,0	0	3 750,0
8	4 717,5	0	4 717,5
9	1 128,0	0	1 128,0
10	1 134,0	0	1 134,0
11	1 267,5	0	1 267,5
12	456,0	912	-456,0
13	1 326,0	6 630,0	-5 304,0
14	1 690,0	1 690,0	0
15	795,0	1 590,0	-795,0
16	450,0	900,0	-450,0
17	1 790,0	1 790,0	0
18	1 566,0	1 566,0	0
19	0	52 130,0	-52 130,0
20	4 623,0	36 984,0	-32 361,0
21	3 215,0	16 075,0	-12 860,0
22	4 877,9	24 389,5	-19 511,6
23	456,0	912,0	-456,0
24	304,8	1 524,0	-1 219,2
25	345,2	1 726,0	-1 380,8
26	120,0	240,0	-120,0
27	732,0	1 464,0	-732,0
28	1 042,0	1 042,0	0
29	1 226,0	1 226,0	0

30	1 062,0	1 062,0	0
----	---------	---------	---

Rozdíl, který má zápornou hodnotu, prozrazuje, že v tomto případě jsou daňové opravné položky vyšší než účetní.

11. Účetní opravné položky k zásobám

Společnost Mama s.r.o. tvoří opravné položky k zásobám po inventarizaci zásob. Týká se to zásob, které sice mají trvanlivý charakter, ale u kterých bylo při inventarizaci zjištěno, že se blíží datum jejich spotřeby.

„Vytvořením opravné položky dává účetní jednotka najevo přechodné snížení hodnoty skladované zásoby, přičemž je tu reálná šance, že hodnota zásoby se vrátí na svou původní cenu.“¹⁷

Při fyzické inventuře potravin ve skladu účetní jednotky, byly zjištěny následující skupiny potravin s dobou expirace podle uvedených údajů.

Potraviny podle doby expirace			
Číslo	Potravina	Hodnota v Kč	Doba expirace
1	Mouka 00	5600	do 3 měsíců
2	Semolina	4560	do 3 měsíců
3	Pistácie	12100	do 1 měsíce
4	Vlašské ořechy	14800	do 2 měsíců
5	Suché mléko	3510	do 1 měsíce
6	Kypřicí prášek	6510	do 2 měsíců
7	Ocet	18420	do 2 měsíců
8	Olej	32400	do 1 měsíce
9	Víno	120500	do 3 měsíců
10	Tomatový protlak	2610	do 1 měsíce
11	Mořské řasy	6790	do 2 měsíců
12	Vzácné koření	32980	do 3 měsíců
13	Cukr	8470	do 1 měsíce
14	Sůl	3290	do 2 měsíců
15	Suché droždí	4300	do 1 měsíce

¹⁷ Kolektiv autorů: *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2004*, Praha, ANAG, 2004

Podle vnitřní směrnice účetní jednotka vytváří opravné položky k tomuto druhu zásoby v následující výši.

Opravné položky	
Doba expirace	Výše opravné položky v % z hodnoty zásoby
Do 1 měsíce	80,00%
Od 1 měsíce do 2 měsíců	50,00%
Od 2 měsíců do 4 měsíců	10,00%

Pak účetní jednotka pomocí tabulky v MS Excel vypočítá výše opravných položek k jednotlivým potravinám. Při těchto výpočtech vychází z vnitropodnikové směrnice a fyzické inventury potravin.

Výše opravné položky			
Číslo	Hodnota zásoby v Kč	Výše OP v %	OP v Kč
1	5 600	10%	560
2	4 560	10%	456
3	12 100	80%	9 680
4	14 800	50%	7 400
5	3 510	80%	2 808
6	6 510	50%	3 255
7	18 420	50%	9 210
8	32 400	80%	25 920
9	120 500	10%	12 050
10	2 610	80%	2 088
11	6 790	50%	3 395
12	32 980	10%	3 298
13	8 470	80%	6 776
14	3 290	50%	1 645
15	4 300	80%	3 440
Výše opravné položky celkem =			91 981

Opravná položka se zaúčtuje ve prospěch účtu 559 – *Změna stavu opravných položek*, který jsme stanovily jako rozlišení syntetické evidence pro účetní opravné položky, a na vrub účtu 191 – *Opravná položka k materiálu*.

Pokud bude účetní jednotka se zjištěními fyzické inventury řádně pracovat v průběhu následujícího období, pak se bude snažit ty zásoby potravin, které byly inventurou označeny za rizikové, neboť se blíží doba jejich expirace, co nejdříve spotřebovat. V případě, že se nepodaří potraviny spotřebovat, nezbude účetní jednotce nic jiného než nechat takto znehodnocenou zásobu zlikvidovat. V obou případech pak bude nutno takovouto vytvořenou opravnou položku zrušit. To se provede ve prospěch účtu 191 a na vrub účtu 559.

Vzhledem k tomu, že veškerá tvorba opravných položek k zásobám je daňově neuznatelná, vzniká nám nový odčitatelný přechodný rozdíl ve výši 91 981 Kč.

12. Účetní a daňové rezervy

Účetní jednotky tvoří zákonné a ostatní (účetní) rezervy. Rozdíl v těchto rezervách je dán tím, že účetní rezervy vycházejí zjednodušeně řečeno ze zákona o účetnictví a Českého účetního standardu č. 004 a zákonné rezervy se mohou tvořit pouze dle zákona o rezervách.

12.1. Rezervy podle zákona o účetnictví

Zákon o účetnictví stanovuje, že účetní jednotka při ocenění na konci rozvahového dne bere v úvahu všechna předvídatelná rizika a možné ztráty, které se týkají majetku a závazků a jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je hospodářským výsledkem účetního období zisk nebo ztráta.

Tato zásada je v podvojném účetnictví realizována, kromě opravných položek a odpisů majetku, pomocí rezerv. Rezervy jsou určeny k pokrytí budoucích závazků nebo výdajů podle § 26 zákona o účetnictví, u nichž je pravděpodobné že nastanou, avšak zpravidla není jistá částka nebo datum, k němuž vzniknou. Dále podle tohoto zákona platí, že musí být znám účel, na který je rezerva tvořena.

Dále pro tvorbu rezerv platí následující zásady:

- Zůstatky rezerv se převádějí do následujícího účetního období,
- Rezervy nesmějí mít aktivní zůstatek,

- Rezervy není možné používat k úpravám výše ocenění aktiv,
- Rezervy podléhají dokladové inventuře a při inventarizaci se posuzuje jejich výše a odůvodněnost.

Tvorba ostatních rezerv podle rozhodnutí účetní jednotky má vliv pouze na účetní zisk, který je určen k rozdělení. Tvorba těchto rezerv se projeví snížením účetního zisku. Eviduje se ve prospěch účtu 554 – *Změna stavu ostatních rezerv*, nebo 574 – *Změna stavu rezerv* (finančních nákladů), nebo 584 – *Změna stavu rezerv* (mimořádných nákladů) a na vrub účtu 459 - *Ostatní rezervy*.

Čerpání ostatních rezerv se promítne pouze do účetního zisku. Účtuje se ve prospěch účtu 459 a na vrub účtu 554 nebo 574 nebo 584.

Účetní jednotka si ve svých vnitřních směrnících stanovila, že bude vytvářet ostatní (účetní) rezervy na daň z příjmů. Činí tak, protože okamžik sestavení účetní závěrky předchází okamžiku stanovení výše daňové povinnosti. V následujícím účetním období se vytvořená rezerva rozpustí a zaúčtuje se zjištěná daňová povinnost na účet 341 – Daň z příjmu. O této problematice pojednává následující příklad.

Příklad č.10:

Počáteční zůstatek k 31.12.2004 na zaplacených zálohách na daň z příjmu činil 452 800 Kč. Účetní jednotka vytvořila rezervu na daň z příjmu ve výši 500 000 Kč. Pak zaúčtovala daň z příjmu k datu sestavení daňového přiznání za rok 2004 ve výši 552 900 Kč. Následně rozpustila vytvořené rezervy ve výši 500 000 Kč a doplatila splatnou daň ve výši 100 100 Kč.

Řešení:

<i>Popis operace</i>	<i>Částka</i>	<i>MD</i>	<i>D</i>
Počáteční zůstatek na zaplacených zálohách	452 800	341	
Tvorba rezervy na daň z příjmu	500 000	591	459.2
Účtování o dani z příjmu	552 900	591	341
Rozpuštění vytvořené rezervy	500 000	459.2	591
Doplatek splatné daně	100 100	341	221

Tato situace nastala minulý rok. K datu účetní závěrky k 31.12.2004 byla vytvořena rezerva, účetní náklad. V průběhu následujícího období, kdy byla zaplacená daň, byla rezerva rozpuštěna. Tento náklad je daňově neúčinný. Nevzniká žádný přechodný rozdíl z titulu tvorby této rezervy.

12.2. Zákonné rezervy

Pro tvorbu a použití zákonných rezerv platí pravidla stanovená zákonem o rezervách. Podle tohoto zákona společnost tvoří rezervy na opravu hmotného majetku (§ 7). Zákon o rezervách upravuje způsob tvorby a výši rezerv pro účely zjištění základu daně z příjmu. Opět platí, že způsob a výše tvorby rezerv musí být prokazatelné, a při inventarizaci se posuzuje výše a odůvodněnost rezerv. Z vytvořených rezerv se musí hradit náklady, na které byly rezervy vytvořeny. Rezervy se ruší v období, kdy pominuly důvody, pro které byly tyto rezervy vytvořeny.

Tvorba zákonných rezerv zvyšuje daňově uznatelné náklady a snižuje daňový základ. Zachycuje se ve prospěch účtu 552 – *Změna stavu zákonných rezerv* a na vrub účtu 451 – *Rezervy zákonné*. Čerpání zákonných rezerv snižuje daňově uznatelné náklady, zvyšuje daňový zisk.

Společnost Mama s.r.o. se rozhodla opravit střechu své výrobní budovy a vytvořila na to dle zákona o rezervách rezervu na opravy dlouhodobého majetku. Tuto rezervu, která je nákladem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, se dá vytvořit pouze pro majetek, jehož doba odpisování, stanovená podle Zákona o daních z příjmu, je šest a více let. Toto kritérium výrobní budova splňuje.

Rezerva na opravy dlouhodobého majetku musí být tvořena po dobu více zdaňovacích období. Toto je jeden z rozdílů mezi účetními a daňovými rezervami, účetní rezervy se totiž dají vytvářet i za jedno účetní období. V následující tabulce je znázorněno, jaké jsou maximální doby tvorby rezervy pro jednotlivé odpisové skupiny.

Zatřídění majetku do odpisové skupiny	Maximální doba tvorby rezervy na opravu
2. odpisová skupina	3 zdaňovací období
3. odpisová skupina	6 zdaňovacích období

4. odpisová skupina	8 zdaňovacích období
5. a 6. odpisová skupina	10 zdaňovacích období

Účetní jednotka se rozhodla v roce 2004 opravit do dvou let střechu výrobní budovy. Dobu tvorby rezervy proto stanovila na dvě zdaňovací období. Výši rezervy stanovila účetní jednotka podle charakteru opravy budovy. Vzhledem k tomu, že bude opravovat střechu budovy, rozhodla se vytvořit rezervu 1 450 000 Kč. Výše rezervy v jednotlivých zdaňovacích obdobích je rovna podílu rozpočtu nákladů na opravu a počtu zdaňovacích období, která uplynou do zahájení tvorby rezervy do předpokládaného termínu opravy. Předpokládaný datum opravy střechy výrobní budovy je jaro roku 2006.

V následující tabulce je znázorněno účtování o tvorbě rezervy a výpočty daňové rezervy na opravu dlouhodobého majetku.

Rok	Účetní operace	Částka v Kč	MD	D
2004	Zahájení tvorby rezervy	$1450\ 000/2 = 725\ 000$	552	451
2005	Pokračování ve tvorbě rezervy	$1450\ 000/2 = 725\ 000$	552	451

Náklad ve výši 725 000 Kč je daňově uznatelným nákladem a v roce 2004 a 2005 snížil jak výsledek hospodaření, tak i základ daně z příjmu. V době, kdy bude střecha opravena a vystavena dodavatelská faktura, bude rezerva rozpuštěna na vrub účtu 451 a ve prospěch účtu 552.

Účetní jednotka rozhodla rezervu na opravu majetku vytvořit i v účetnictví ve stejné výši jako dle zákona o dani z příjmů. Přechodný rozdíl je nulový. Opět se neprojeví žádný dopad na odloženou daň. Z titulu tvorby rezerv nevzniká pro společnost Mama s.r.o. žádný přechodný rozdíl.

13. Výpočet odložené daně

Společnost tedy vyčíslí zdanitelné přechodné rozdíly a odčitatelné přechodné rozdíly. Z rozdílů určí odložený daňový závazek a odloženou daňovou pohledávku, které porovnají. Tabulku v MS Excel, kterou společnost používá pro výpočet odložené daně, naleznete v příloze této diplomové práce.

Společnost Mama s.r.o. vykazuje za rok 2005 odloženou daňovou pohledávku. Odložená daňová pohledávka a především tvorba účetních opravných položek jsou vlastně vždy založeny na individuálním přístupu. Ve společnosti Mama s.r.o. je takto popsána praxe a je schválena auditory z BIG5. O odložené daňové pohledávce se účtuje jen někdy, a to z důvodu opatrnosti, protože odložená daňová pohledávka vlastně zvyšuje účetní výsledek hospodaření po zdanění. Účtovat se o ní může pouze tehdy, pokud je jistota či předpoklad, že v následujících obdobích společnost bude schopna dosáhnout "započitatelného" zisku, na který by byla odložená pohledávka započtena. Vývoj finančních ukazatelů (především ze zisku) je ve společnosti Mama s.r.o. velmi dobrý a meziročně dochází k nárůstu zisku o 5 %. Jednatel společnosti potvrzuje, že v následujícím období bude dosažen velký zisk. Tudíž společnost Mama s.r.o. o odložené daňové pohledávce účtovat bude.

Závěr

V mé práci jsem se snažila přistoupit k odložené dani komplexně. V úvodu jsem se snažila vysvětlit důvody vzniku odložené daně a k jakému účelu slouží. Na příkladě jsem se snažila znázornit její vypovídací schopnost a z jakých účetních zásad a principů vychází. Na základě toho, že je uplatněním těchto zásad v účetnictví, si myslím, že je vhodným nástrojem, který dokáže zobrazit různé daňové efekty transakcí už v momentu jejich účtování, které se mohou značně lišit od vlastního okamžiku zdanění. Ale i přes tuto skutečnost lze nalézt celou řadu argumentů, že tato metoda je nedokonalá a o odložené dani by se účtovat nemělo. Například zatížení účetního oddělení pro přípravu podkladů odložené daně je jeden z argumentů hovořících proti odložené dani. Nicméně požadavek na věrný a poctivý obraz je převažující, a tudíž o odložené dani vhodné účtovat je.

Dále jsem se ve své práci zabývala různými metodami, které se objevily v historii. Každá z těchto metod má své přednosti, ale i omezení. V současnosti se používá závazková metoda založená na rozvahovém principu, která asi nejlépe odpovídá požadavkům kladeným na odloženou daň.

Ve své práci jsem se dále snažila vysvětlit i vývoj úpravy odložené daně v české legislativě. Česká úprava účtování odložené daně vznikla v 90. letech, nejdříve jako velmi jednoduchá a s nízkou vypovídací schopností. S přibývajícím léty se její úprava stávala složitější a zvláště na počátku našeho století došlo k její významné úpravě z důvodu silné harmonizace, kdy se celá úprava účtování v ČR značně přiblížila mezinárodním účetním standardům.

Ve své práci jsem se snažila také popsat základní tituly, ze kterých vzniká odložená daň v rámci českého účetnictví. Pro každý titul jsem uvedla ilustrační příklad, na kterém je výpočet zdokumentován včetně vysvětlení příslušného postupu. Tato část umožňuje udělat

si představu o praktické aplikaci odložené daně v účetnictví. Umožňuje také pochopit, jak její účtování ovlivňuje hospodářský výsledek podniku.

V praktické části své práce jsem se pokusila vytvořit fiktivní podnik, který účtuje o odložené dani. Vybrala jsem nejčastější tituly pro účtování o odložené dani a postupovala, díky konzultacím v existujícím podniku, podle účetních metod používaných v praxi. Výsledkem mých výpočtů je odložená daňová pohledávka. Podnik se rozhodl, že o této skutečnosti bude účtovat v plné výši, protože podle finanční prognózy očekává roční přírůstek zisku o 5 %.

„Na číslech jsem si ověřila, že odložená daň má skutečnou vypovídací schopnost, ovlivní hospodářský výsledek podniku a napomáhá poskytnout pravdivý obraz o hospodářské situaci podniku. Na druhou stranu je třeba říci, že přípravné výpočty pro stanovení odložené daně jsou značně pracné, kvůli čemuž není příliš oblíbená mezi účtaři. O výši odložené daně rozhodne auditor, který zváží opatrnostní důvody, kvůli kterým je daň tvořena.

Přehled použité literatury

Publikace

1. ČERMÁKOVÁ, H.: *Pracovní sešit k účetnictví + klíč*, Ostrava: MIRAGO, 2005
2. ČERMÁKOVÁ, H.: *Účetnictví – shrnutí základů*, Ostrava: MIRAGO, 2005
3. MACHALA, O.: *Odložená daň z příjmu 2002*, Praha: BILANCE, 2002
4. MRKOSOVÁ, J.: *Účetnictví 2005, učebnice pro střední a vyšší odborné školy*, Brno: CP Books, 2005
5. KOLEKTIV AUTORŮ: *Podvojný účetnictví 2004, komplexní průvodce předpisy*, Praha: GRADA Publishing, a.s., 2004
6. KOVANICIVÁ, D.: *Abeceda účetních znalostí pro každého*, Praha: POLYGLOT, 1998
7. KOLEKTIV AUTORŮ: *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2004*, Praha: ANAG, 2004

Odborné články

1. DUŠKOVÁ D.: *Odložená daň – nový instrument v českém účetnictví?*, Praha: VŠE
2. NOVOTNÝ P.: *Zjišťování odložené daně a její účtování v roce 2004*, Praha: Účetnictví, 2004 č. 9
3. ČERMÁKOVÁ, H.: *Účtování o odložené dani ze zisk*, Praha: Účetnictví v praxi, 2004 č. 9
4. ÚČETNÍ TIP: *Český účetní standard č. 003 – Odložená daň*, Verlag Dashöfer, Odborné nakladatelství daňové a účetní literatury, č. 4/2006 ze dne 14. února

Legislativa

1. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb. a zákona č. 357/2005 Sb.
2. Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, zákona č. 377/2005 Sb.
3. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, zákona č. 437/2003 Sb.

Internet

www.business.center.cz

Odborné časopisy

Účetnictví

Účetnictví v praxi

Seznam příloh

Příloha č. 1:

Osobní počítače – účetní odpisy

Osobní počítače – daňové odpisy – 1. Odpisová skupina

Osobní automobily – účetní odpisy

Osobní automobily – daňové odpisy – 1. odpisová skupina

Výrobní budova – účetní odpisy

Výrobní budova – daňové odpisy – 5. odpisová skupina

Výrobní stroj – účetní odpisy

Výrobní stroj – daňové odpisy – 2. Odpisová skupina

Mrazící systém – účetní odpisy

Mrazící systém – daňové odpisy – 2. odpisová skupina

Trezor – účetní odpisy

Trezor – daňové odpisy – 3. odpisová skupina

Vybavení kanceláří – účetní odpisy

Vybavení kanceláří – daňové odpisy – 2. odpisová skupina

Licence – účetní odpisy

Software – účetní odpisy

Příloha č. 2:

Inventární karta dlouhodobého majetku

Příloha č. 3:

Výše opravné položky k zásobám

Potraviny podle doby expirace

Příloha č. 4:

Pohledávky k 31. 12. 2005

Součty opravných položek

Rozdíly mezi účetními a daňovými OP

Příloha č. 5:

Odložená daň

Příloha č.1:

Osobní počítače - účetní odpisy				
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Roční odpis	Účetní ZC
2002	120000	2500	27500	92500
2003	120000	2500	30000	62500
2004	120000	2500	30000	32500
2005	120000	2500	30000	2500
2006	120000	2500	2500	0

Počet měsíců odpisování počítače = 48

Osobní počítače - daňové odpisy - 1. Odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2002	120000	14,20%	17040	102960
2003	120000	28,60%	34320	68640
2004	120000	28,60%	34320	34320
2005	120000	40%*	34320	0

Komentář:

*novelou zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, došlo s účinností od 1.1.2005 ke změně odpisových sazeb v 1.Odpisové skupině

Osobní automobily - účetní odpisy				
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Roční odpis	Účetní ZC
2004	1200000	25000	175000	1025000
2005	1200000	25000	300000	725000
2006	1200000	25000	300000	425000
2007	1200000	25000	300000	125000
2008	1200000	25000	125000	0

Počet měsíců odpisování osobního auta= 48

Osobní automobily - daňové odpisy - 1. odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2004	1200000	14,20%	170400	1029600
2005*	1200000	28,60%	343200	686400
2006	1200000	28,60%	343200	343200
2007	1200000	28,60%	343200	0

Komentář:

*novelou zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, došlo s účinností od 1.1.2005 k přesunu automobilu z odpisové skupiny 1. do 1a. Nedošlo ke změně odpisové sazby ani doby odepisování.

Výrobní budova - účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhлено	Roční odpis	Účetní ZC
2002	7 000 000	19444,44	19445	213895	6 786 105
2003	7 000 000	19444,44	19445	233340	6 552 765
2004	7 000 000	19444,44	19445	233340	6 319 425
2005	7 000 000	19444,44	19445	233340	6 086 085

2006	7 000 000	19444,44	19445	233340	5 852 745
Počet měsíců odepisování =			360		

Výrobní budova - daňové odpisy - 5. odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2002	7000000	1,40%	98000	6902000
2003	7000000	3,40%	238000	6664000
2004	7000000	3,40%	238000	6426000
2005*	7000000	3,40%	238000	6188000
2006	7000000	3,40%	238000	5950000

Komentář:

* od 1.1.2005 nejde o 6. odpisovou skupinu.

Budova stále spadá pod 5. Odpisovou skupinu.

Jedná se o Výrobní budovu, nikoli o budovu hotelů, obchodních domů či administrativní budovu.

Výrobní stroj - účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhlo	Roční odpis	Účetní ZC
2002	652900	9068,06	9069	99759	553141
2003	652900	9068,06	9069	108828	444313
2004	652900	9068,06	9069	108828	335485
2005	652900	9068,06	9069	108828	226657
2006	652900	9068,06	9069	108828	117829
2007	652900	9068,06	9069	108828	9001
2008*	652900	9068,06	9069	9001	0

Počet měsíců odepisování stroje = 72

Výrobní stroj - daňové odpisy - 2. Odpisová skupina					
Rok	Vstupní cena	Odpisová sazba	Roční odpis	Zaokrouhlo	Daňová ZC
2002	652900	8,50%	55496,50	55497	597403
2003	652900	18,30%	119480,70	119481	477922
2004	652900	18,30%	119480,70	119481	358441
2005***	652900	22,25%	145270,25	145271	213170
2006	652900	22,25%	145270,25	145271	67899
2007**	652900	22,25%	67899,00	67899	0

Komentář:

Účetní odpisy jsou ve vnitřní směrnici stanovené jako časové. Používá se odepisování na měsíce. Pořizovací cenu tedy dělíme počtem měsíců odepisování.

*vnitřní směrnice : "dlouhodobý majetek se odepisuje jen do výše jeho ocenění v účetnictví".

** §30 Zákona o dani z příjmu, odst. 3 :

„Hmotný majetek se odepisuje nejvýše do vstupní ceny nebo do zvýšené vstupní ceny“.

***novelou zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,

došlo s účinností od 1.1.2005 ke změně odpisových sazeb v 2. Odpisové skupině

Mrazicí systém - účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhлено	Roční odpis	Účetní ZC
2002	48500	673,61	674	7414	41086
2003	48500	673,61	674	8088	32998
2004	48500	673,61	674	8088	24910
2005	48500	673,61	674	8088	16822
2006	48500	673,61	674	8088	8734
2007	48500	673,61	674	8088	646
2008*	48500	673,61	674	646	0

Počet měsíců odpisování = 72

Mrazicí systém - daňové odpisy - 2.odpisová skupina					
Rok	Vstupní cena	Roční sazba	Roční odpis	Zaokrouhлено	Daňová ZC
2002	48500	8,50%	4122,5	4123	44377
2003	48500	18,30%	8875,5	8876	35501
2004	48500	18,30%	8875,5	8876	26625
2005**	48500	22,25%	10791,25	10792	15833
2006	48500	22,25%	10791,25	10792	5041
2007***	48500	22,25%	10791,25	5041	0

Komentář:

* k nepřesnostem mezi ročním odpisem a účetní zůstatkovou cenou v posledním roce dochází vlivem zaokrouhlování

** K 1.1.2005 platná novela zákona o dani z příjmu mění odpisové sazby 2.odpisové skupiny

*** K nepřesnostem mezi ročním odpisem a daňovou zůstatkovou cenou dohází vlivem změny odpisové sazby.

Trezor - účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhлено	Roční odpis	Účetní ZC
2002	82000	569,44	570	6270	75730
2003	82000	569,44	570	6840	68890
2004	82000	569,44	570	6840	62050
2005	82000	569,44	570	6840	55210
2006	82000	569,44	570	6840	48370
2007	82000	569,44	570	6840	41530
2008	82000	569,44	570	6840	34690
2009	82000	569,44	570	6840	27850
2010	82000	569,44	570	6840	21010
2011	82000	569,44	570	6840	14170
2012	82000	569,44	570	6840	7330
2013	82000	569,44	570	6840	490
2014*	82000	569,44	570	490	0

Počet měsíců odpisování = 144

Trezor - daňové odpisy - 3.odpisová skupina				
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2002	82000	4,30%	3526	78474
2003	82000	8,70%	7134	71340
2004	82000	8,70%	7134	64206
2005**	82000	10,50%	8610	55596
2006	82000	10,50%	8610	46986
2007	82000	10,50%	8610	38376
2008	82000	10,50%	8610	29766
2009	82000	10,50%	8610	21156
2010	82000	10,50%	8610	12546
2011	82000	10,50%	8610	3936
2012	82000	10,50%	3936	0
2013***	82000	10,50%	0	0

Komentář:

* Nesoulad mezi ročním odpisem a účetní zůstatkovou cenou je dán zaokrouhlováním.

** K 1.1.2005 došlo ke změnám daňových odpisových sazeb pro 3.odpisovou skupinu.

*** Vzhledem ke změnám odpisových sazeb je majetek odepsaný dříve, než bylo uvažováno v roce zařazení.

Vybavení kanceláří - účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhlo	Roční odpis	Účetní ZC
2002	113800	1580,56	1581	17391	96409
2003	113800	1580,56	1581	18972	77437
2004	113800	1580,56	1581	18972	58465
2005	113800	1580,56	1581	18972	39493
2006	113800	1580,56	1581	18972	20521
2007	113800	1580,56	1581	18972	1549
2008*	113800	1580,56	1581	1549	0

Počet měsíců odepisování =

72

Vybavení kanceláří - daňové odpisy - 2.odpisová skupina					
Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Zaokrouhlo	Daňová ZC
2002	113800	8,50%	9673	9673	104127
2003	113800	18,30%	20825,4	20826	83301
2004	113800	18,30%	20825,4	20826	62475
2005**	113800	22,25%	25320,5	25321	37154
2006	113800	22,25%	25320,5	25321	11833
2007***	113800	22,25%	11833	11833	0

Komentář:

* Nesoulad mezi ročním odpisem a účetní zůstatkovou cenou je dán zaokrouhlováním.

** K1.1.2005 dochází podle novelizace ke změně odpisových sazeb pro 2.skupinu.

***K nesouladu mezi ročním odpisem a daňovou zůstatkovou cenou dochází změnou sazby daně v roce 2005.

Licence - účetní odpisy					
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Zaokrouhleno	Roční odpis	Účetní ZC
2002	560000	23333,33	23334	256674	303326
2003	560000	23333,33	23334	280008	23318
2004	560000	23333,33	23334	23334	0

Počet měsíců odepisování = 24

Komentář:

Licence je odepsána před rokem 2005.

Software - účetní odpisy				
Rok	Vstupní cena	Měsíční odpis	Roční odpis	Účetní ZC
2002	408000	17000	187000	221000
2003	408000	17000	204000	17000
2004	408000	17000	17000	0

Počet měsíců odepisování = 24

Komentář:

Software byl odepsán před rokem 2005

Příloha č.2:

Inventární karta dlouhodobého majetku

<i>Název nebo popis majetku</i>	Trezor
<i>Název společnosti</i>	Mama s.r.o
<i>Inventární číslo</i>	256/01/02
<i>Vstupní cena bez DPH</i>	82000
<i>Zvýšená vstupní cena</i>	
<i>Datum pořízení</i>	15.11.2001
<i>Datum zařazení do užívání</i>	1.1.2002
<i>Odpisová skupina</i>	3.
<i>Způsob odpisování</i>	rovnoměrný
<i>Způsob vyřazení</i>	
<i>Poznámka</i>	

Výpočet odpisů

Rok	Vstupní cena	Odp.sazba v %	Roční odpis	Daňová ZC
2002	82000	4,30%	3526	78474
2003	82000	8,70%	7134	71340
2004	82000	8,70%	7134	64206
2005	82000	10,50%	8610	55596

Příloha č.3:

Výše opravné položky k zásobám			
Číslo	Hodnota zásoby v Kč	Výše OP v %	OP v Kč
1	5600	10%	560
2	4560	10%	456
3	12100	80%	9680
4	14800	50%	7400
5	3510	80%	2808
6	6510	50%	3255
7	18420	50%	9210
8	32400	80%	25920
9	120500	10%	12050
10	2610	80%	2088
11	6790	50%	3395
12	32980	10%	3298
13	8470	80%	6776
14	3290	50%	1645
15	4300	80%	3440
Výše opravné položky celkem =			91981

Potraviny podle doby expirace			
Číslo	Potravina	Hodnota v Kč	Doba expirace
1	Mouka 00	5600	do 3 měsíců
2	Semolina	4560	do 3 měsíců
3	Pistácie	12100	do 1 měsíce
4	Vlašské ořechy	14800	do 2 měsíců
5	Suché mléko	3510	do 1 měsíce
6	Kypřící prášek	6510	do 2 měsíců
7	Ocet	18420	do 2 měsíců
8	Olej	32400	do 1 měsíce
9	Víno	120500	do 3 měsíců
10	Tomatový protlak	2610	do 1 měsíce
11	Mořské řasy	6790	do 2 měsíců
12	Vzácné koření	32980	do 3 měsíců
13	Cukr	8470	do 1 měsíce
14	Sůl	3290	do 2 měsíců
15	Suché droždí	4300	do 1 měsíce

Příloha č.4:

Pohledávky k 31.12.2005					
Číslo	Odběratel	Lhůta splatnosti	Částka	Po lhůtě spl. více jak	Zahájeno řízení
1	Hotel Best Eastern	23.5.05	4 582	7 měsíců	ne
2		4.6.04	10 200	18 měsíců	ano
3		31.12.03	7 400	24 měsíců	ano
4	Jídelna Jedlík	5.3.05	8 900	9 měsíců	ne
5		8.8.05	6 250	4 měsíce	ne
6		14.12.05	1 200	17dnů	ne
7	Jaroslava Nová	15.7.05	25 000	5 měsíců	ne
8		18.7.05	31 450	5 měsíců	ne
9		21.7.05	7 520	5 měsíců	ne
10		28.7.05	7 560	5 měsíců	ne
11		30.7.05	8 450	5 měsíců	ne
12	HB Banka	31.2.2004	4 560	22 měsíců	ne
13		30.3.04	13 260	21 měsíců	ano
14	Zámek Kozel	15.5.05	8 450	7 měsíců	ne
15		15.5.04	7 950	19 měsíců	ne
16		26.6.04	4 500	18 měsíců	ne
17		28.6.05	8 950	6 měsíců	ne
18		29.6.05	7 830	6 měsíců	ne
19	Svatební agentura E	31.12.02	52 130	36 měsíců	ano
20		2.6.03	46 230	30 měsíců	ano
21	Mateřská školka 12.	14.4.04	32 150	20 měsíců	ano
22		5.5.04	48 779	19 měsíců	ano
23		18.6.04	4 560	18 měsíců	ne
24	Nemocnice na Borech	17.11.03	7 620	25 měsíců	ne
25		24.12.03	8 630	24 měsíců	ne
26		6.1.04	1 200	23 měsíců	ne
27		8.2.04	7 320	22 měsíců	ne
28		9.3.05	5 210	9 měsíců	ne
29	Reklamní agentura M.	12.2.05	6 130	10 měsíců	ne
30		7.3.05	5 310	9 měsíců	ne

> 36 měsíců	
> 18 měsíců	
> 12 měsíců	
> 6 měsíců	

Součty opravných položek		
Interval	Náklady účetní	Náklady daňové
> 36 měsíců	0	52130,0
> 18 měsíců	19016,9	103330,5
> 12 měsíců	0	0
> 6 měsíců	11072,4	11072,4
od 1 do 6 měsíců	12934,5	0
Suma	43023,8	166532,9

Rozdíly mezi účetními a daňovými OP			
Číslo	Účetní OP	Daňová OP	Rozdíl mezi účet.a daň.OP
1	916,4	916,4	0
2	1020	5100	-4080
3	296	4884	-4588
4	1780	1780	0
5	937,5	0	937,5
6	0	0	0
7	3750	0	3750
8	4717,5	0	4717,5
9	1128	0	1128
10	1134	0	1134
11	1267,5	0	1267,5
12	456	912	-456
13	1326	6630	-5304
14	1690	1690	0
15	795	1590	-795
16	450	900	-450
17	1790	1790	0
18	1566	1566	0
19	0	52130	-52130
20	4623	36984	-32361
21	3215	16075	-12860
22	4877,9	24389,5	-19511,6
23	456	912	-456
24	304,8	1524	-1219,2
25	345,2	1726	-1380,8
26	120	240	-120
27	732	1464	-732
28	1042	1042	0
29	1226	1226	0
30	1062	1062	0